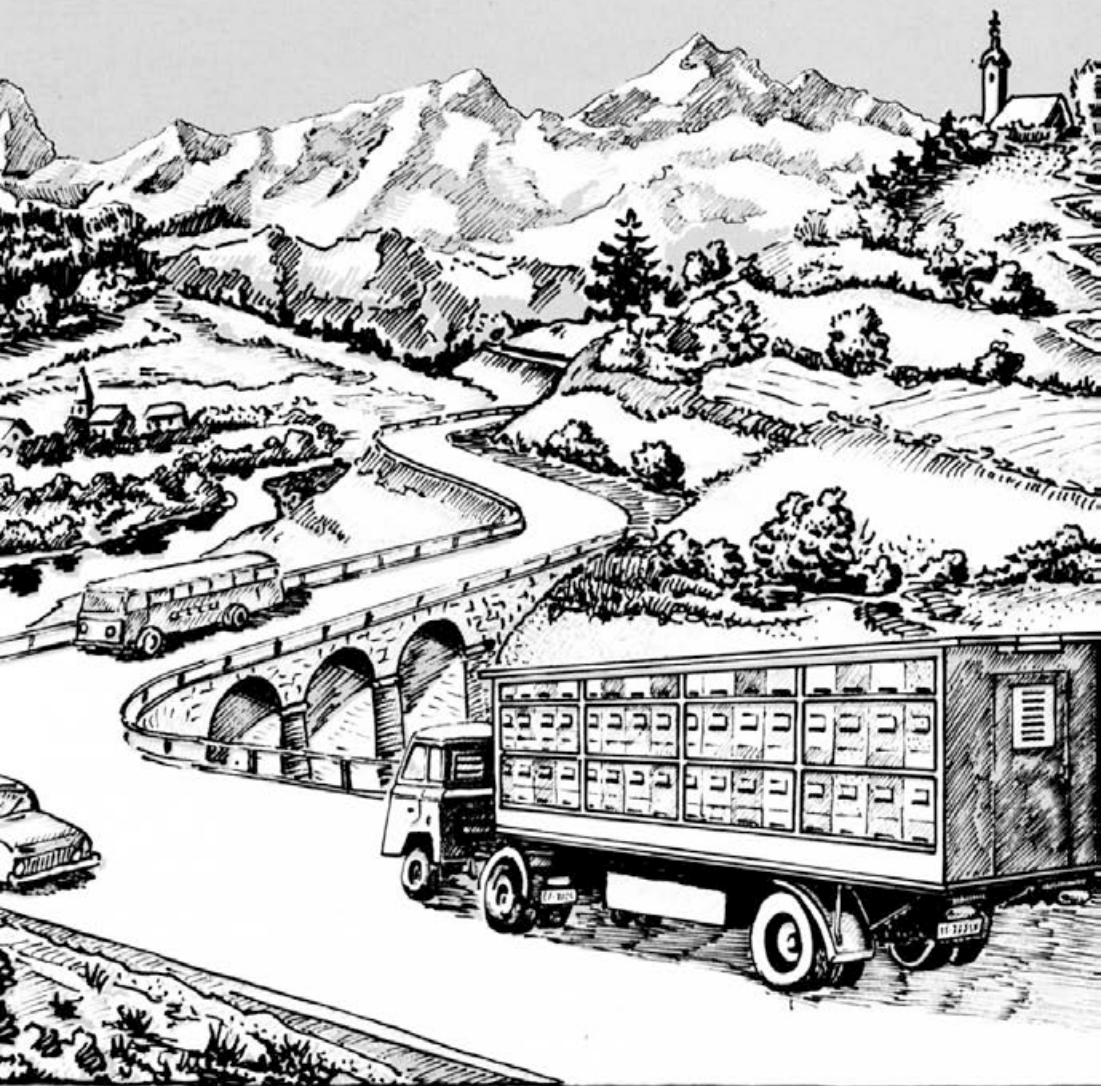

slovenski čebelar

LETNIK LXXIX

1977

ŠT.

5

VSEBINA

Pismo delegatov XXVI. občnega zbora ZČDS predsedniku Titu	145	Julij Majer: Pelod	176
Dr. Jože Benigar: Poročilo o delu IO Zveze od 25. 4. 1976 do 10. 4. 1977	146	Lado Kastelic: Center za genetiko čebel	176
Prof. Edi Senegačnik: Akacijeva paša	155	ZA ČEBELARSKÉ KROŽKE	
Tone Nared: Čebelarjeva opravila v maju	158	S hitrimi koraki se približuje dan srečanja in tekmovanja	177
Inž. Stefka Lorbek: O vzreji matič pri tehniški kmetijski šoli v Mariboru	160	Čebelarška družina Vojnik vabi na srečanje in tekmovanje mladih krožkarjev	178
Inž. Uroš Vidmar: Kaj moramo vedeti pri pridelovanju cvetnega prahu — osmukanca	165	Lojze Ivančič: Naš čebelarški krožek	179
Inž. Franček Sivic: O čebelah v centralni Afriki	168	OSMRTNICE	
Prof. dr. F. Ruttner: Zaleganje v poznem poletju pri družinah različnega pokolenja (pr. Julij Mayer)	170	BILTEN MEDEX — d. e. delo na domu in kooperacija	
Dr. I. Matel: Izsledki pri uporabi propolisa v otorinolaringološki praksi	174	Propolis v alkoholu	161
NOVICE IZ ČEBELARSKÉGA SVETA		Iz sklepov delavskega sveta OZD Medex	162
XXVI. mednarodni čebelarški kongres	175	Medex na sejmih v Ljubljani in Zagrebu	162
O medu (pr. Tilka Jamnik)	176	III. mednarodni simpozij o apiterapiji — Portorož	163
		Obvestilo čebelarjem	163
		Obvestilo delavcem na domu in kooperantom	163
		Dipl. inž. Simon Smuk: Konsistenca medu	164

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 150,00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II.

Izdajateljski svet: Dušan Svára, predsednik; člani: Ludvik Klun, Franc Magajna, Martin Mencej, Janez Mihelič, Fani Osojnik, A. Marija Sedej, Joško Slander in Janez Terlep.

Uredniški odbor: inž. Jože Babnik, inž. Ludvik Klun, inž. Anton Krajnc, Martin Mencej, Anton Rems, prof. Edi Senegačnik, dr. Nežka Snoj.

Glavni urednik: Janez prof. Mihelič, odgovorni urednik: inž. Ludvik Klun.

Odgovorni urednik Biltena — Medex — exp.-imp. Franc Strumbelj.

Letna naročnina za nečlane 160,00 za tujino 200,00, za člane čebelarških organizacij drugih republik 100,00 dinarjev. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje naročnino v obrokih se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Št. žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636. Telefon: 20-208.

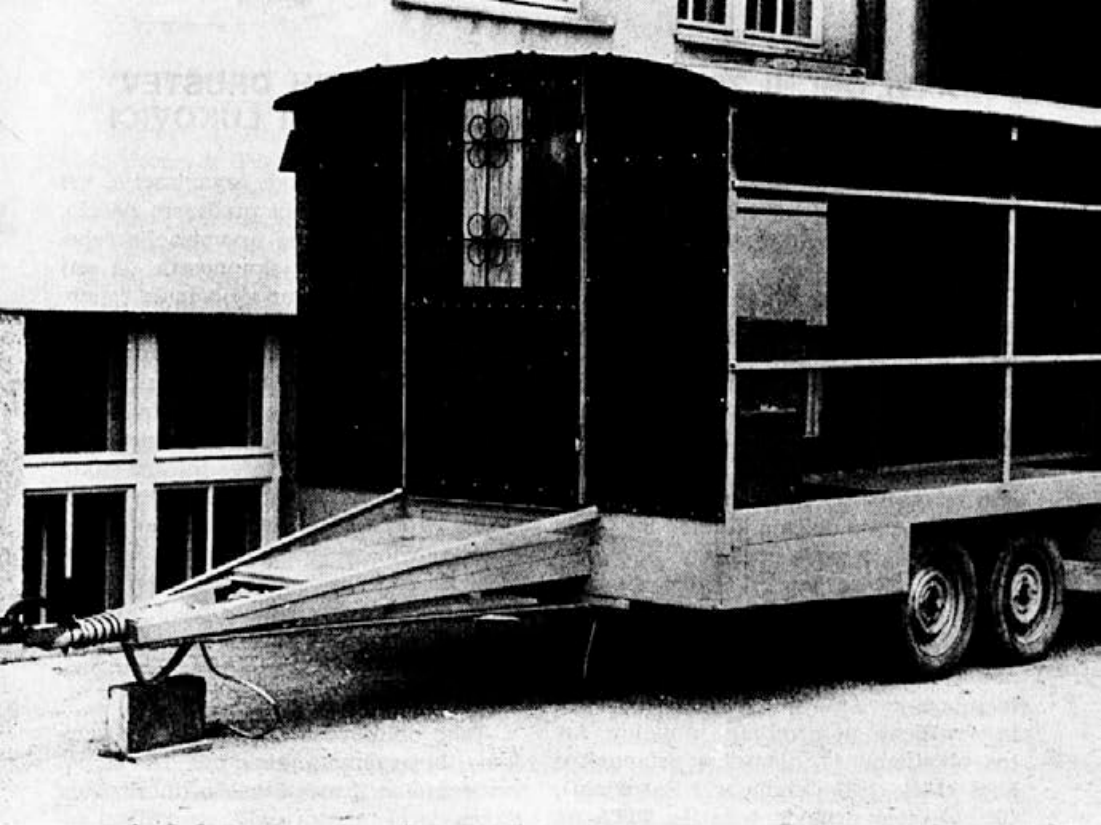
Devizni račun št. 50100-620-107-010-30960-943.

Zunanja stran ovitka delo Vilija Kožarja.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tiskala Tiskarna Ljubljana v 6400 izvodih.

Rokopisov ne vračamo.

*PISMO DELEGATOV XXVI. OBČNEGA ZBORA ZČDS PREDSEDNIKU TITU
ZA NJEGOV ŽIVLJENJSKI IN DELOVNI JUBILEJ*

Spoštovani in dragi tovariš predsednik Tito!

Delegati čebelarских organizacij Slovenije, zbrani na rednem letnem občnem zboru Zveze čebelarских društev Slovenije, Vam s posebnim zadovoljstvom pošiljamo iskrene želje za dobro zdravje in dolgo življenje.

Pridružujemo se željam in čestitkam naših delovnih ljudi k Vašemu življenjskemu jubileju in 40-letnemu jubileju revolucionarnega dela na čelu Komunistične partije.

Globoko se zavedamo pomena Vaše osebnosti v borbi za nacionalno in ekonomsko osvoboditev naših narodov in narodnosti. Posebej pa še v procesu demokratizacije in utrditve socialistične samoupravne jugoslovanske skupnosti.

Obljubljamo Vam, da bomo s svojim delom v čebelarstvu storili vse, da zboljšamo pridobivanje več in boljše hrane za našo skupnost in za naše delovne ljudi.

Z željo, da bi nas še dolgo vodili in nam kazali pot za boljše, lepše in mirno življenje, Vam še enkrat čestitamo in želimo vse dobro.

*Brdo pri Lukovici,
10. aprila 1977.*

*DELEGATI XXVI. OBČNEGA ZBORA
ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV*

XXVI. OBČNI ZBOR ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE 10. APRILA 1977 NA BRDU PRI LUKOVICI

Na občnem zboru ZČDS je predsednik dr. Jože Benigar prebral poročilo o delu IO Zveze od 25. 4. 1976 do 10. 4. 1977, ki ga objavljamo. Vsebino razprave in sklepe občnega zbora pa bomo objavili v šesti številki Slovenskega čebelarja.

Spoštovani gostje, cenjeni delegati, dragi čebelarji!

Hitro, celo prehitro se je zasukalo leto od zadnjega občnega zbora in nas pripeljalo do današnje konference, ki je redni občni zbor, le da ni volitev članov v organe Zveze, ker se le-te vršijo, po naših pravilih, vsako drugo leto.

Letošnja konferenca delegatov je za nas, slovenske čebelarje še posebno pomembna, ker smo v letu izjemno velikih in družbeno pomembnih jubilejev. Letos obhajamo 40. obletnico ustanovitve KPS (18/4—1937 Čebine nad Zagorjem), 40. obletnico prihoda tovariša TITA na čelo KPJ in končno še visok življenjski in delovni jubilej našega predsednika Tita — tj. 85-letnico njegovega rojstva.

Ne bi govoril o pomenu vseh teh jubilejev, o zgodovinski vlogi tovariša Tita in Komunistične partije za naše narode in našo družbeno skupnost, saj je o tem že veliko povedanega in napisanega, želim pa poudariti, da se tudi mi slovenski čebelarji pridružujemo iskrenim čestitkam in željam za dobro in dolgo življenje našega heroja in voditelja tovariša TITA.

V kolikor mogoče kratkih, pa vendar zadostnih obrisih, bom skušal v tem poročilu podati sliko uspešnosti in slabosti naše organizacije, težav in vzpodbud pri izvrševanju programov in zadolžitve I. O. naše Zveze in celotne čebelarske organizacije pri nas.

Iz vam vsem že poznanih razlogov, predvsem pa v zvezi z novim zakonom o društvih, smo pristopili k reorganiza-

ciji celotne čebelarske organizacije, pri čemer smo upoštevali predvsem načelo, da naj bodo osnovne organizacije čebelarjev na krajevnih skupnostih, da naj se povezujejo navzgor v občinah, republiki in federaciji. Zato smo priporočali, da se v eni ali več krajevnih skupnostih, skladno z določili zakona o društvih (najmanj 10 čebelarjev), ustanovijo čebelarske družine (društva), ki imajo lastno samoupravo, svoje interne akte (pravila) in so registrirane kot samostojna društva. Na nivoju občine naj bi se ustanovila občinska društva (zveze), ki bi povezovala osnovne čebelarske organizacije na območju občinske skupščine, kar bi ustrezalo našemu splošnemu gospodarskemu in političnemu prostorskemu sistemu.

Tako oblikovane občinske organizacije naj bi se samoupravno odločale za povezovanje v Zvezo čebelarskih društev Slovenije in prostovoljno, na podlagi samoupravnega sporazumevanja in odločanja, tvorile asociacijo višjega reda. Za določene skupne interese čebelarstva Jugoslavije in za mednarodne stike pa naj se Zveza povezuje v Savez pčelarskih organizacija Jugoslavije.

Čeprav so bila dana vsa tozadevna pojasnila in se je s tako reorganizacijo strinjala večina delegatov čebelarskih organizacij, še danes ni to vprašanje v celoti rešeno in imamo še kar lepo število čebelarskih družin, ki niso registrirane in povezane v občinske čebelarske organizacije. Še vedno imamo neregistrirane — torej nesamostojne čebelarske družine, po več občinskih društev v eni občini, medobčinske zveze kot organizacijske asociacije in ne kot posebna oblika dela in organizacije za določene naloge na območju regij.

Nalogo, da izpeljemo reorganizacijo v duhu navodil do konca, ne smemo več odlagati in jo je treba čimprej izvršiti v

celoti, ne glede na težave in drugačna gledanja posameznikov.

Napotki za organizacijo dela in sprejeti program dela, kakor tudi tekoče naloge so narekivale I.O. in še posebej predsedstvu, da je formiral za posamezne sektorje dela komisije, na čelu katerih so bili imenovani člani I.O. Ti so si sami izbrali, glede na vrsto in obsežnost dela, ustrezne strokovnjake za svoje sodelavce, tj. člane komisij.

Tako smo formirali 10 komisij in odbor za gradnjo doma ČICA, in sicer:

1. Komisijo za tisk in propagando.
2. Komisijo za organizacijo in kadrovska vprašanja.
3. Komisijo za vzgojo kadrov in vzgojo čebelarstva naraščaja.
4. Komisijo za vzrejo matic in odbiro čistih čebelnih rodov.
5. Komisijo za preprečevanje in zatiranje čeb. bolezni.
6. Gospodarsko komisijo.
7. Finančno komisijo.
8. Komisijo za tehnologijo in standardizacijo čebelarstva materiala.
9. Komisijo za opazovanje medenja in širjenja medovitih rastlin.
10. Odbor za gradnjo doma (ČIC). In končno še komisijo za stike z inozemstvom.

Skladno s pravili Zveze smo imeli od zadnjega občnega zbora: en plenum, tri seje I.O. ter deset sej predsedstva.

Udeležba je bila zadovoljiva, saj so bile vse seje sklepčne. Komisije so bile zadolžene, da izdelajo za svojo dejavnost delovne programe in finančne načrte.

I.O. je na svoji prvi seji odobril način dela Zveze, tj. da tekoče naloge rešuje predsedstvo, važnejše odločitve pa skladno določilom meril Zveze, sprejema I.O., ki se sestaja na tri mesece.

Že na prvi seji I.O. smo ugotovili, da je evidenca in statistika zelo pomanjkljiva in neažurna in da brez točnih podatkov o članstvu in o številu ter vrsti panjev ni mogoče uspešno delati in seveda tudi ne ustrezno organizirati čebelar-

je ter popularizirati čebelarstvo organizacijo. V ta namen smo izdali ustrezne okrožnice, vendar zahtevanih podatkov še sedaj nimamo, ker jih nismo prejeli od vseh družin oz. društev. Še danes ne vemo točno, koliko je panjev, pa tudi ne koliko je članov. Ta nered se je posebno jasno pokazal ob priliki delitve sladkorja.

Zanimivo je, da nekatere naše organizacije in tudi funkcionarji čebelarstva organizacij še danes zelo različno tolmačijo kriterije za članstvo. Eni menijo, da je za članstvo dovolj plačevanje družinske ali društvene članarine, drugi, da je član kdor poravnava vse obveznosti — vendar ne prejema Slovensk. čebelarja. Zelo veliko pa je tudi takih, ki menijo, da je dinar po panju za tiskovni sklad pogoj za pravico do sladkorja, ne pa da je to članska obveznost po sklepu organov Zveze.

Člani Zveze so po naših pravilih občinska društva ali zveze. Ti imajo pravice in dolžnosti, glede na število njihovih članov (čebelar. družin ali društva) in glede na število fizičnih članov — čebelarjev v osnovnih organizacijah, če so izpolnili vse svoje obveznosti do organizacije.

Predsedstvo je bilo lansko leto — 1976 močno angažirano z nabavo havarirane sladkorja (okoli 290 ton).

Toliko težav, kot nam je povzročil ta sladkor, nismo pričakovali in smo ugotovili, da smatrajo slovenski čebelarji v dokajšnjem odstotku odbornike Zveze kot svoje plačane delavce. Taki odnosi niso v prid organizaciji, niti niso stimulacija in nagrada za amatersko požrtvovalno delo v organih Zveze.

Naša Zveza ima določene organizacijske hibe, ki jih moramo odpraviti za vsako ceno. Čebelarstva Zveza opravlja namreč določene naloge, ki so čisto trgovskega značaja (prodaja knjig, zdravil ipd.), oziroma zadeve, ki spadajo v občinske ali celo osnovne čebelarstvo organizacije (pobiranje članarine in druga finančna manipulacija). Skoraj vsak še-

stji organizirani čebelar ureja svoje zadeve direktno z Zvezo, kar seveda premočno obremenjuje delavce v Zvezi, ki v sedanjem številu ne morejo opravljati še takih dodatnih nalog.

Tovariši delegati, stojimo pred nalogom, da utrdimo ugled in vlogo osnovnih organizacij, tj. čebelarskih družin (društev) in da jim damo seveda tudi vse potrebne pristojnosti. Ne moremo več sprejemati v Zvezi članarine od posameznikov ali od družin mimo občinskih organizacij. Naši člani so občinske zveze ali obč. društva in je torej edino pravilno, da čebelarji rešujejo svojo problematiko v osnovnih organizacijah, te pa v občinskih zvezah in te v ZČDS. Sedanja praksa je nevzdržna tudi za občinske in medobčinske zveze, saj ne vedo za problematiko in delo svojih članov, če jo ti rešujejo mimo njih. Tako so nekatera društva plačevala svoje obveznosti mimo občinskih zvez direktno nam in tako njihove zveze niso imele pregleda nad poravnanimi oziroma neporavnanimi obveznostmi.

Zveza ne more poslovati neposredno s preko 6000 člani ali 300 osnovnimi organizacijami, in se boste gotovo strinjali, da je že 55 občinskih zvez zadostno število za solidno meddruštveno poslovanje. Torej nujno je, da čebelarji rešujejo svojo problematiko v družinah, le-te v občinskih zvezah in te v ZČDS. Povezava je možna preko delegatov, delo, pravice in dolžnosti pa urejajo pravila in samoupravni sporazumi.

Obseg administrativnega dela zaradi omenjene prakse najbolj nazorno prikazuje poročilo naše finančne komisije, ki ugotavlja, da je bilo v enem letu vpisanih v (delovodnik) 3810 dokumentov, da odpade od tega samo na vplačila članarine, tiskovnega sklada in poštne 1648 vknjižb. Nad 50 %, tj. 1.707.082,75 din prometa odpade na usluge: nabavo krmilnega sladkorja (brez plačila sladkorja), zdravil, strokovne literature itd. Veliko sredstev in delovnega časa je vezano na nabavo in prodajo blaga oziroma

kreditiranje strokovne literature, zdravil ipd.

Trenutno znaša vrednost blaga za prodajo 285.577,45 din, kar prav gotovo pomeni za zvezo preveliko obremenitev. Če upoštevamo še obremenitve delavcev z ekspeditom naše revije, s pojasnjevanjem in odgovarjanjem posameznikom, ki se osebno ali telefonsko obračajo direktno na Zvezo, si lahko predstavljate, da z današnjo strukturo zaposlenih tega nikakor ni mogoče v redu opraviti. Zato bomo morali rešiti to vprašanje tako z reorganizacijo dela, pa tudi s povečanjem delavcev v Zvezi.

Opisano stanje hromi našo administracijo pa tudi organe Zveze pri reševanju planskih in pomembnejših sistemskih nalog.

Ne malo dela so imeli organi Zveze in tudi službe pri izdaji knjige »200 let pisane besede o slovenskem čebelarstvu« in knjižice »Bolezni in zastrupitve čebel«. Menim, da je prav cena obeh edicij dovolj zgovoren dokaz, da je tiskovni sklad koristna in uspešna institucija in da je vsak odpor do prispevka v ta sklad znak nezrelosti in slabe osveščenosti nekaterih čebelarjev.

Tudi glede organiziranega odkrivanja in zatiranja čebeljih boleznih je bilo veliko povedanega in organiziranega z ustreznim objavljanjem in informiranjem čebelarjev.

Tu ne gre pozabiti na veliko pomoč naših veterinarjev — od republiškega do občinskih inšpektoratov. Tovariši občinski veterinarji zaslužijo vsestransko priznanje za delo prav na področju preprečevanja in zatiranja kužnih čebeljih boleznih. Tudi za njihov ne majhen prispevek pri tečajih čebel preglednikov, se jim v imenu Zveze in vseh slovenskih čebelarjev, še posebej zahvaljujem.

Tu gre seveda priznanje tudi drugim sodelavcem, posebno še tov. prof. dr. Snojevi, ki je nosila levji delež strokovnega dela tečajev. Komisija, kot tudi organi Zveze, so opravili s tem veliko delo, ki pa naj ne bi bilo dokončno, saj

je zdravje čebel osnovni pogoj za razvoj čebelarstva pa tudi za uspešno ekonomiko te dejavnosti. Takim tečajem in predavanjem, kot tudi ustrezni pisani besedi, bomo morali še naprej posvečati vso pozornost. Sami vidite, koliko je boleznih čebel (letos predvsem pršičavost) in na kako mnogih mestih se pojavljajo. Slišali ste že za novo bolezen Varoa Jacobsoni, ki nam po podatkih preti iz Bolgarije.

Menimo, da bomo morali čebelarji sami prav na tem področju zaostri spoštovanje predpisov, zlasti glede prijavljanja kužnih boleznih čebel in to ne samo pri organiziranih, temveč še bolj pri neorganiziranih čebelarjih.

Vzgoji članstva tj. dvigu strokovnega znanja, objavljanju novih odkritij in uvažanju novih tehnologij čebelarjenja, predvsem pa pridobivanju čimveč čebelnih proizvodov, smo posvetili vso pozornost in zadolžili komisijo za standardizacijo in tehnologijo, pa tudi komisijo za vzgojo čebelarjev, da jim dajo čimveč napotkov in nasvetov. Komisijo za tehnologijo smo zadolžili za izdelavo prototipov raznih pripomočkov v čebelarstvu (osmukači, matične rešetke jdr.).

Komisija je s ciljem, da čimbolj nazorno in ustrezno izpolni svojo nalogo, organizirala razstavo v Polju pri Ljubljani. Razstavo, ki je bila zelo dobro obiskana in še boljše organizirana (bogata asortiman rekvizitov in izdelkov), so popestrila in obogatila tudi številna in kvalitetna predavanja.

Komisiji in vsem sodelavcem s tega mesta dajem v imenu I.O. vse priznanje in zahvalo s pozivom, da naj bo v bodoče še več tako poučnih prireditev; saj je poznano pravilo: 1-krat videti je več kot 5-krat slišati.

Vzgoja mladega naraščaja zasluži še prav posebno mesto in priznanje. Komisija za čebelarske krožke je s pomočjo požrtvovalnih mentorjev dosegla dobre uspehe, kar pa ne pomeni, da ne bi bilo potrebno tej dejavnosti dati še večjega poudarka za nadaljnje delo, posebno ob

ugotovitvi, da je poprečna starost slovenskega čebelarja 54 let.

Sedaj imamo 50 krožkov, kar ni malo, vendar je prav sedaj, ko se uvaja celodnevni pouk in bivanje v šolah, izredna prilika, da se vse čebelarske organizacije vključijo v programe šol in tako dvignejo število krožkov ter ustvarijo boljše perspektive za pomlajevanje slovenskih čebelarjev.

Tu gre poudariti posebno aktivnost na celjskem območju, medtem ko je dokaj slabše na Primorskem in Gorenjskem. 14. maja letos bo v Celju republiško srečanje krožkarjev in tudi skupinsko tekmovanje. Pozivam vse delegate, da zainteresirajo vse čebelarje za to srečanje in se ga v čim večjem številu udeleže. Ob tej priliki bo tudi čebelarska razstava, ki jo prireja v Celju — Čebelarska družina Vojnik.

Slovenija in slovenski čebelarji so v preteklosti ponesli dobro ime kranjski čebeli v evropski pa tudi izven evropski prostor. Nekatere njene ustaljene dobre lastnosti so ji odprle tako pot, da je trgovina s čebelami, posebno z maticami pomenila našim čebelarjem v preteklosti določeno ekonomsko kategorijo. Vemo, da je bil pok. Strgar znan daleč zunaj naše domovine prav zaradi zvažanja kranjske in da je dobil za to številna priznanja.

Danes je pri nas vzreja matic, posebno glede števila, na zelo nizki stopnji. Ne bi razglabljal, kje so vzroki, bolje je, da se pogovorimo kako dvigniti proizvodnjo matic in da poiščemo ustrezna tržišča in vzrejevalce.

Za te naloge je IO formiral posebno komisijo, ki jo vodi naš biolog prof. Mihelič in ki ima dolžnost, da poveže vse vzrejevalce matic, da se rešujejo vsa strokovna in ekonomska vprašanja iz enega centra in da prispevajo tej nalogi vsi strokovnjaki svoje znanje in moči.

Svetovna čebelarska organizacija — Apimondija na čelu s predsednikom prof. dr. Hanajem je zainteresirana, da se pri nas formira center za vzrejo Karnijske

in nakazuje celo možnost finančne podpore od FAO, če bi bili naši programi dobri in realni. Da bi to nalogo lahko izvršili moramo izpolniti določene materialne pogoje, tj. dobiti primeren, prostor in postaviti eksperimentalni čebelnjak. Vse to bi lahko uredili v čebelarškem domu na Brdu pri Lukovici, če bi bil zgrajen. Apeliram zato na boljši odnos do zbiranja sredstev za dograditev.

Ob tej priliki bi se samo okvirno, ker ne želim sprožiti na tem mestu kakršnokoli razpravo za in proti kranjci (sivki), dotaknil stališč nekaterih čebelarjev o prednostih drugih pasem.

Naš IO stoji zaenkrat na stališču, da čuvamo čisto kranjsko čebeljo pasmo, dokler je le mogoče oziroma dokler nas znanost in praksa ne bosta prepričali, da to ni v redu.

Komisija dela predvsem na pripravah za perspektiven in realen program in na zbiranju podatkov ter strokovnjakov s tega področja.

Dom na Brdu ali kakor ga večina čebelarjev imenuje CIC.

Tovariši — delegati, znano vam je, da je bil 25. 4. lani po vsestranskih razpravah, kritikah, razburjanjih in kresanju mnenj glede usode nedograjenega čebelarškega doma, sprejet sklep, da se nadaljuje z izgradnjo in je občni zbor zadolžil IO, da to nalogo izpelje, ter ga zato tudi pooblastil, da lahko sklene s SO Domžale pogodbo o sofinanciranju in souporabi tega doma, o čemer so tekli razgovori.

Gradbeni odbor je na osnovi izvršenih predračunov gradbenega oddelka SO Domžale ugotovil, da bi bilo potrebno za dograditev 2,800.000 dinarjev brez opreme.

Zveza je prejela od republiškega sekretariata za ljudsko obrambo, s katerim nas je povezala SO Domžale, odgovor, da ne gre v sofinanciranje objekta in smo tako ostali vezani le na lastna sredstva. Zato sta gradbeni odbor in

predsedstvo ponovno pristopila k akciji zbiranja sredstev, kar vam je poznano iz objav v Slovenskem čebelarju. Odbor je poslal peticijo na vse SO v Sloveniji in na vse pristojne republiške organe za denarno pomoč. Nekaj občin je že odgovorilo in obljubilo manjšo pomoč, od večine pa še nismo prejeli odgovorov. Upamo, da bo določena vsaj simbolična pomoč prihajala, posebno še, če bomo lahko izkazali aktivnost v prispevkih čebelarjev samih.

Dom bi poleg nudenja prostorov za delo na vzreji matic, služil za občasne seminarje, razstave, strokovne prireditve ipd. Z dobrim gospodarjenjem bi se stroški vzdrževanja omejili na minimum, dohodki pa bi se lahko povečali tudi z oddajanjem za razne seminarje družbenopolitičnim in društvenim organizacijam. Zato apeliram, da vsi pomagata pri izvršitvi naloge, ki so nam jo dali delegati XXV. občnega zbora lani.

Slovenski čebelar, kot redna in stalna tiskana beseda pri strokovnem izobraževanju naših čebelarjev, je predmet razno raznih kritik, pa tudi pohval. Zavedamo se, da s to revijo ne moremo zadovoljiti želja vseh čitateljev, da je za ene premalo, za druge preveč strokovna, da enim prinaša preveč praktične vsebine (mesečna čebelarjeva opravila), drugi pa menijo, da je celo premalo.

V letu 1976 je imel uredniški odbor 12 sej, na katerih je obravnaval prispeli material za objavo v SČ. Odbor je težil k temu, da bi list čimbolj celovito informiral in izobraževal članstvo čeb. organizacij. Velik poudarek je bil dan na strokovne članke, da bi s tem vplivali na povečanje pridelka medu, matičnega mlečka, propolisa in cvetnega prahu. Nedvomno so prav ti članki mnogo prispevali, da se je povečal interes za pridobivanje posebnih čebelnih pridelkov, in da se je širok krog čebelarjev seznanil s tehnologijo pridobivanja teh pridelkov.

V letu 1976 je bilo izdanih 12 števil SČ s po 32 stranmi in dodatno prilogo Biltena OZD Medex. V želji, da bi list

še izboljšali, kar je združeno s povečanimi stroški, smo zaprosili Raziskovalno skupnost Slovenije za dotacijo, ki smo jo za leto 1976 tudi dobili v višini 20.000 din. Za leto 1977 pa so nam dodelili 40 tisoč din dotacije.

Uredniški odbor je sprejel program izdajanja revije za leto 1977, ki ga je potrdil tudi izdajateljski svet ZCDS. V programu revije smo določili zelo široka izhodišča, iz katerih izhaja izdajateljska politika lista SČ in predvideli večje povezovanje z ostalimi jugoslovanskimi čebelarstvenimi listi.

Ne bi opisoval ocen posameznikov, ki nam jih dajejo pismeno ali ustno, rekel bi le, da v teh razmerah bistveno niti vsebine niti oblike ne moremo menjati, posebno še ne glede na cene tiska in ekspedicije. Prosimo čebelarje za razumevanje in pomoč ali pa vsaj za strpnost, dokler ne bodo nastopili tudi za Slovenskega čebelarja boljši časi.

Osebo želim povedati oziroma pojasniti le eno, t.j. da čebelarji, člani čebelarstvenih organizacij niso naročniki revije, ampak jo prejemaajo iz naslova članarine, medtem ko so naročniki nečebelarji ali čebelarji iz drugih republik. To poudarjam zato, ker nekateri mislijo, da so lahko člani naše organizacije, da bi prejemale revijo »Slovenski čebelar«.

Glede vzgojne dejavnosti bi želel informirati ta zbor, da pripravljamo izdajo čebelarstvenega priročnika, ki naj bi bil tretja brošura tako imenovane »čebelarstvene knjižnice«, ki se subvencionira iz tiskovnega sklada, istočasno pa opozoriti organe družin in društev oziroma zvez, da bolj propagirajo strokovne knjige, ki jih izdajamo. Menim nadalje, da morajo tako Zveza kot občinske in terenske čebelarstvene organizacije posvečati vso pozornost prav izobraževanju članstva, kar lahko dosegaajo še s predavanji, razstavami in strokovnimi srečanji. Radijska predavanja so namenjena tudi nečebelarjem in so zato dosti bolj poljudna, kot bi to morda želeli čebelarji, pa tudi časovno razporejena tako, kot to želijo

poslušalci nečebelarji. Mislim, da moramo tu upoštevati tudi splošne interese. Sodelovanje čebelarjev na tem področju naj bi bilo zato še večje in aktivnejše posebno glede prispevkov za radio.

Propagandna komisija ugotavlja, da je knjiga o medu, ki je pred 10. leti izšla v 10.000 izvodih, pošla in predlaga, da se dogovorimo z Medexom, ki je zainteresiran za ponatis te knjige v nekoliko skrajšani in posodobljeni obliki.

Prav gotovo premalo seznanjamo naše občane o hranilni vrednosti in poživilni vlogi medu in nam ne more biti v čast, da smo na dnu lestvice glede uporabe tega vsestransko zdravnega in hranilnega naravnega pridelka. Nekaj več je v zadnjem času propagande o propolisu in matičnem mlečku ter cvetnem prahu, vendar izvira ta propaganda iz bolj predelovalnega in trgovskega sektorja, kot od samih čebelarjev.

Ocenjujem, da je premalo propagande o pomembnosti čebele pri opravljanju žužkocvetnih rastlin in s tem v zvezi o pomenu in vlogi čebelarstva v kmetijstvu in sadjarstvu na sploh. Nekaj malega smo sicer napravili v zadnjem času, z udeležbo v razpravah, ki jih organizira na zboru SZDL o izboljšanju kmetijstva in preobrazbi vasi v cilju pridelati več hrane, vendar je to še vedno premalo.

Delo na popularizaciji čebelarstva pa ne bi smelo zadržati samo akcijski karakter, ampak bi moralo postati trajna in sistemska oblika propagande.

Mnogo problemov se poraja pred našimi čebelarji, pa tudi pred čebelarstveno organizacijo zaradi neurejene in pomanjkljive oz. neustrezne zakonodaje. Lani sem vas informiral, da je na vidiku republiški čebelarstveni zakon, vendar so dogodki pokazali, da po tej poti, t.j. da se borimo za samostojni čebelarstveni zakon, ne bomo kmalu rešili tega vprašanja. Zato smo v razgovoru s tovariši iz republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, osvojili predlog, da vključimo naše potrebe v zakon o po-

speševanju živinoreje in v zakon o zati-ranju nalezljivih bolezní živine. Čeprav ne bomo dobili posebnega zakona, pa bodo zajete v omenjenih dveh zakonih, ki bosta po zagotovitvah sekretariata izšla že letos, vse naše potrebe. Podrobnosti bomo lahko regulirali nato s posebnimi zakonskimi predpisi.

Na ta način bodo rešena tudi vsa vprašanja prevažanja na pašo. V predlogu zakona je izrecno povedano, da pašnine ni. Izdelati bo treba pašne katastre in razčistiti še mnoga manjša pa vendar važna vprašanja, da bomo lažje reševali našo problematiko, ki se pojavlja v zvezi s prevažanjem na pašo. Seveda bomo morali skrbeti prav mi, čebelarji, da bomo zakonska določila dosledno spoštovali in se po njih tudi ravnali. Verjetno ni v nobeni dejavnosti toliko individualnih teženj pa tudi samovoljnosti, kot prav v čebelarstvu, kar kaže na nizko organizacijsko zavest članstva.

Na terenu pa tudi v časopisju zasledimo veliko razprav in ugibanj ter ocen glede odnosov ZVEZA—ZAVOD—MEDEX, kakor tudi o vlogi teh institucij na področju čebelarstva.

Tovariši delegati, naloge posamezne od navedenih organizacij so prav gotovo različne in specifične, cilji pa bi morali biti do določene mere za vse isti, tj. razvoj čebelarstva, dosegati najboljše ekonomske rezultate za proizvajalce in dajanje delovnim ljudem čimveč čebeljih pridelkov v obliki hrane, poživil in zdravil.

MEDEX je predelovalna trgovska organizacija združenega dela. Njena naloga je, da da tržišču čimveč in čim kvalitetnejših artiklov, kar uresničuje na osnovi raziskovalne dejavnosti in tehnične opremljenosti, ter seveda tudi na osnovi reproduktivnih (akumulativnih) kapacitet. Medex daje za raziskovalno dejavnost preko 2 milio. din letno. Seveda pa to za čebelarje nima velike praktične koristi, ker s tem ni neposredno ničesar storjenega za izboljšanje tehnologije čebelarjenja in za izboljšanje čebelarstva.

Ker je Medex zainteresiran za surovinsko bazo, tj. med, vosek, propolis, mleček ipd., želi, da bi bil pridelek pri proizvajalcu — čebelarju čimvečji, saj bi s tem lažje pokrival svoje potrebe iz domačega trga. V tem je tudi glavni razlog, da sklepa pogodbe z večjimi čebelarji za kooperacijo in daje kredite pod ugodnimi pogoji, da bi si čebelarji lahko ustvarili čimvečja čebelarstva.

Menim, da je tu vloga in politika Medexa zelo pozitivna. S tem pa seveda ta delovna organizacija ne rešuje problematike za ostalih 95 % čebelarjev in čebelarstev, ki so odvisni od stihije tako glede odkupa pridelkov kot tudi cen.

Medex kaže polno razumevanje in daje tudi v konkretnih primerih manjšo finančno pomoč pri strokovnem dvigu čebelarjev, pomoč krožkom, zlasti pa še pri službi obveščanja — 30.000 din letno, ker pričakuje večje uspehe pri pridelovanju, tj. razširitvi surovinske baze. Seveda pa se drži pri odkupu čebelnih pridelkov in prodaji repromateriala trgovskih načel poceni kupiti — drago prodati, razumljivo v mejah zakonskih in tržišnih predpisov ter mehanizmov.

Odnosi med Zvezo in Medexom so dobri, odkriti, vendar vedno na ravni čuvanja interesov čebelarjev, kolikor je to le možno in se s tega mesta kolektivno in vodstvu Medexa za njihovo razumevanje in pomoč zahvaljujem.

Zavod za čebelarstvo je gotovo institucija, ki je več kot potrebna čebelarstvu in čebelarjem kjerkoli, ne samo pri nas. Kdo naj se bavi s proučevanjem biologije čebel, če ne Zavod za čebelarstvo. Kdo naj preizkuša določene izsledke in predloge za izboljšanje tehnologije čebelarjenja, če ne tovrstna institucija. Torej potreba po takem zavodu je jasna.

Kako pa je z našim Zavodom za čebelarstvo, ki ga vodi dober, izkušen in sposoben čebelarski strokovnjak tovariš dr. Jože Rihar?

Prvič je težko govoriti o pravi vlogi in ustrezni koristnosti Zavoda, ki ima le enega strokovnjaka, pa če je še tako

sposoben, ko pa so naloge tako obsežne in vsestranske, da zahtevajo polivalentni team. In zakaj tega ni? Ker je Zavod podvržen načelu samofinanciranja, tj. da bi morali vse naloge financirati naročniki. Torej v glavnem čebelarji. Vprašam vas, kdo od čebelarjev oz. čebelarstev je pri nas pripravljen finančno podpreti to dejavnost? Vsi kričimo v en glas, da mora tovrstno dejavnost financirati družba! Kako pa je to urejeno na drugih področjih oziroma dejavnostih? Gospodarske organizacije naročajo in plačujejo tj. financirajo delo ustreznih zavodov odvisno od pogodb, ki jih sklenejo za naročene naloge. Mi čebelarji takih družbenih čebelarstev tj. delovnih organizacij nimamo in zato Zavod išče vsemogoče oblike dela in poslovanja, samo da se obdrži. Pri tem se je prisiljen posluževati celo trgovanja, čeprav v intimni obliki, kar gre v navkrižje z interesi tovrstne dejavnosti.

Kljub naši oceni, da imamo od Zavoda za čebelarstvo prav malo ali celo nič, moramo istočasno priznati, da nekaj le dela, da pa pod takimi pogoji od nje več tudi ni mogoče zahtevati.

Osebnim menim, da se je treba dogovoriti ali razviti Zavod in ga finančno podpreti glede na delovni program ali pa ga priključiti Biotehnični fakulteti ali kakšnemu drugemu organu. Ocenjujem celo možnost povezave oziroma združitve interesov Medexa, čebelarske organizacije in Izobraževalne skupnosti v takem, vendar močnejšem zavodu, ki bi bil lahko samostojen, pri čemer pa bi morali prvenstveno rešiti način financiranja — tu nas čaka še velika naloga.

Na terenu so dostikrat ocene za vse te organizacije zaradi preslabega poznavanja razmer nepravilne — celo krivične in neobjektivne. Nesoglasja, ali bolje rečeno različna gledanja do določenih vprašanj, torej niso posledica personalnih sporov ali prestižnih teženj, temveč posledica različnih prijemov in oblik izpolnjevanja posameznih nalog za dosego postavljenih ciljev, pa tudi pogojev dela.

In končno moramo objektivno oceniti tudi vlogo, delo in odnose ZČDS do članstva in čebelarjev, ter prav tako seveda tudi do Medexa, Zavoda in do družbene skupnosti.

Že v tem poročilu ste lahko opazili samokritično in kritično ugotovitev, da Zveza opravlja naloge, ki spadajo v delovno območje občinskih zvez ali celo družin, seveda na škodo dela, ki ga je dolžna opravljati po pravilniku in duhu zakona. Predvsem opažamo premajhno aktivnost, samostojnost in pristojnost osnovnih organizacij. Družinska pravila in pravila občinskih organizacij jasno nakazujejo in opredeljujejo njihove naloge, vendar posamezni čebelarji — člani, tega ne spoštujejo in se v dobršnem delu obračajo direktno na ZČDS. Zveza bi morala take čebelarje usmerjati na njihove osnovne organizacije, ne pa urejati problematiko posameznikov. Čutim, da delegatski sistem pri nas še ni zaživel in da ga upoštevamo le takrat, kadar imamo osebne ali posebne interese.

V Zvezo prihajajo pisma, v katerih posamezniki izražajo svoja osebna stališča, lastno kritiko, predloge, ki niso bili prediskutirani na sestankih organizacij in ki so velikokrat osebno pobarvani. Mislim, da je dolžnost slehernega, da za svoja stališča dobi soglasje osnovne organizacije in da ta povezuje naprej in navzgor.

Na terenu je zelo veliko pripomb na delo organov Zveze, še več pa na posamezne funkcionarje. Žal, kot rečeno, te kritike niso plod analiz in sklepov organizacije, pač pa posameznikov. Konkreten primer:

Te dni mi je urednik Slovenskega čebelarja pokazal dopis oz. pismo za objavo izpod peresa tov. Ivana Žunka iz Litije, v katerem ugotavlja problematičnost povečevanja članarine z naslednjo ugotovitvijo: Leta 1967 je bila članarina 2000 Sdin (Zvezi 1700, društvu 300). Tedaj je Medex plačal za en kilogram蜂蜜 750 Sdin, torej je s tremi kg medu lahko poravnal vso članarino. Danes mo-

ra dati za članarino zvezi 15.000 Sdin in 5000 društvu, ter še en novi dinar na ekonomski panj, kar vse lahko plača po sedanjih cenah komaj z 10 kilogrami medu.

Nedvomno je ta ugotovitev točna, če bi ne bila enostranska in zlonamerna, kar potrjuje njegovo napisano mnenje, da Zvezi ni v čast zbiranje sredstev za tiskovni sklad. Poglejmo na kratko drugo plat te medalje. 1967 je Zveza dobila po čebelarju — članu 1700 din, Slovenski čebelar je takrat stal zvezo 220 Sdin ali 13,6 % članarine. Danes, ko je članarina 15.000 din pa stane Slov. čebelar 9000 din ali 66 % članarine. Leta 1967 je stala poštnina za enak obseg 480.000, danes pa 7.400.000 Sdin. Članarina za zvezo se je povečala 9-kratno, za društvo Litija pa 17-krat, Slov. čebelar za 40-krat, poštnina za 154-krat. Še bi lahko našteval dvig stroškov, ali bolje rečeno podražitve, na katere Zveza nima nobenega vpliva. Točno in res je, da je vrednost oz. cena medu rasla počasneje, kot cena storitvam in določenim materialom.

Toda ali je pošteno zlonamerno postavljati oziroma objavljati tak članek in kritiko na naslov tistega, ki ni kriv. Če že hočemo opozarjati na neenakomerno rast cen različnim storitvam in materialom, potem se je treba pojaviti tam, kjer odločajo o teh gibanjih.

Menim, da tovariš Zunko prav dobro ve in tudi čuti na lastni koži, da življenjski stroški nasploh rastejo precej hitreje kot osebni dohodki, pa ne more nihče zavreti tega procesa, pa tudi nihče zato ni poklican na odgovornost.

Glede časti Zveze oziroma funkcionarjev menim, da misli predvsem predsednika, želim povedati, da sladkor ni vezan na plačani dinar od panja, ampak na članstvo. Članstvo pa je urejeno takrat, ko je član vplačal vse, kar so določili organi Zveze. (Občni zbor za IO). Že prej sem omenil, da dostikrat osnovne organizacije smatrajo za svoje člane vse, da le poravnajo družinsko članarino. Načelo, da ima vse pravice le član,

je določeno v internih aktih, ZIS pa je izrecno odobril regres le za čebelarje, ki so člani čebelarske organizacije.

Postavljam pa vprašanje ali taki čebelarji sodijo v organizacijo, v kateri je članstvo prostovoljno in ali ne poznajo pravil svoje organizacije pa tudi ne osnovnih družbenih norm, občevanja in uveljavljanja svojih pravic.

Je še več primerov slabih odnosov in obnašanja poedincev do odbornikov Zveze, vendar jih zaradi pomanjkanja časa ne bi našteval. Želel sem prikazati s tem primerov, da delo v Zvezi ni mogoče opravljati po pravilih, poslovnih ipd., ker posamezniki smatrajo, da jim mora biti dovoljeno obravnavati vse, kar jim osebno ni všeč, neposredno v ZČDS.

Ponovno poudarjam, da so društvene zavesti premalo angažirane. Pri delu na terenu so naloge prevržene le na posameznike, kritikantstvo ali neobjektivno kritiziranje pa dano vsem.

Da je pomanjkljiv odnos družbe do čebelarstva, je nemajhna zasluga prav nas čebelarjev, ker nismo enotni in dovolj aktivni, pa tudi ne dovolj objektivni.

Ni sprejemljivo dejstvo, da se trkamo na prsa amaterstva, po drugi strani pa stalno kričimo o materialni krivici, ki nam jo povzroča družba in gospodarstvo, ker nas materialno ne podpre.

Vsi dobro vemo, da od dohodkov iz čebelarstva ne plačujemo nobenih prispevkov. Med prodajamo brez davka, repromaterial je oproščen prometnega davka. Pri sladkorju je dal letos ZIS 1,2 milijarde regresa — podlaga za izračun cen je nabavna in ne grosistična prodajna cena.

Ker se mora Veterinarski zavod vzdrževati v samofinanciranjem, je logično, da mora svoje storitve naročnikom zaračunati. Vendar bi tudi to vprašanje lahko reševali na ustrežnejši način, če bi vladala med nami večja enotnost in društvena disciplina.

Sodelovanje Zveze z republiškimi organi in sorodnimi organizacijami je pri-

merna, zlasti pa je dobro s Sekretariatom in RK SZDL.

Obveščanje članstva o sklepih in delu organov — se vrši v glavnem preko naše revije, nekaj pa tudi z dopisovanjem, okrožnicami ali z osebnimi stiki.

Lanska letina je bila po poročilih glede medu dobra in želeti bi bilo, da bi bila tudi letos, vsaj približno taka. Vendar bi opozoril, da se moramo preusmeriti tudi na pridobivanje drugih proizvodov (vosek, cvetni prah, mleček, propolis itd.), da ne bomo ostali praznih rok, kadar nas preseneti letina medu kot je bila 1975.

Tovariši delegati, nanizal sem precej problemov, omenil veliko slabosti, ven-

dar moramo biti objektivni in priznati, da je bilo vseeno storjeno veliko koristnega in da se organizacija utrjuje in usmerja na pravo smer in boljše pot.

Ob koncu želim vsem članom uspešno čebelarjenje, veliko zdravja in poln lonec, vas delegate pa prosim, da z vsemi silami delate na urejanju in ustvarjanju čebelarskih organizacij.

Predlagam, da ob koncu današnje konference delegatov pošljemo v pozdravnem pismu tov. Titu čestitke k njegovim jubilejem in željo, da bi nas še dolgo zdrav vodil tako uspešno kot doslej.

dr. Jože Benigar

UDK 638.132 (497.2)

AKACIJEVA PAŠA

PROF. EDI SENEGACNIK

Še nekaj dni pa se bodo razcveteli akacijevi nasadi ter gozdovi in povabili na izdatno pašo naše čebelice. Akacijeva paša sodi namreč med najizdatnejše in najpomembnejše čebelje paše v Jugoslaviji. Kadar odpove, takrat pri nas navadno ni medu. Tudi v ožji domovini Sloveniji imamo precej akacijevih površin v Prekmurju, na Primorskem ter Goriškem. Seveda pa jih je še več v sosednih republikah: v Slavoniji, Baranji, Bački, Vojvodini in Srbiji. Naši čebelarji se dobro zavedajo, kaj pomeni ta prva izdatna paša za razvoj njihovih čebeljih družin. Kolikor je tudi privlačna, toliko pa ima tudi svojo slabo stran. Ker cveti precej zgodaj, se marsikje čebelje družine ne morejo tako razviti, da bi lahko popolnoma izkoristile to pašo. Zato se čebelarji na vse mogoče načine trudijo, da bi bili njihovi panji čimbolj živalni. Čebelam skušajo najti dobro zgodnjo pomladansko pašo, drugi pa se spet odločijo za dražilno krmljenje, s katerim začno že kak mesec pred cvetenjem, to je nekako v začetku aprila. Tako se odpravijo s čebelami na izdatno

gostijo, ki jim jo lahko ponudi v mesecu maju gostoljubna narava. Slovenski čebelarji izkoriščajo danes večinoma le pasišča pri nas doma na Primorskem, Goriškem in v Prekmurju. Prva povojna leta pa smo množično vozili v Vojvodino in v Srbijo. Spomnimo se samo na Mačvo, kamor se pred kakimi 20 leti kar v trumah vozili čebelarji kar od kraja. Mačva je bila takrat simbol za izdatno akacijevu pašo in tako se je dogajalo, da so samo na postaji v Petlovači razložili ljubljanski in okoliški čebelarji več kot 20 vagonov čebel, nič koliko panjev pa je bilo postavljenih še ob železniški prog. Celotni čebelarji domačini v Slavoniji in Vojvodini so opuščali svoja stara in zanesljiva pasišča ter hiteli v obljudljeno deželo. Res je, da je takrat akacija vsako leto dobro medila in ob nizkih prevoznih stroških ni bilo nikomur žal, da se je odpravil na tako dolgo in tvegano pot. Pa se je vendarle zgodilo to, kar se pri akaciji prav rado dogaja: na domačih pasiščih je bolje medilo kot v tej obljudljeni deželi. Razočarani so odhajali s slovenskimi čebelarji vred in se

niso več vrnili. Danes ta železniška postaja sameva, nobenih panjev ni nikjer in le redki, najtrdovratnejši čebelarji so ostali zvesti tej nekdanji tako obljubljeni deželi. Na prste ene same roke bi lahko še našteali tiste prevaževalce, ki še niso pozabili teh pasišč. Kljub temu, da je akacija v zadnjih desetih letih samo trikrat dobro medila. Ta rastlina je namreč glede medenja silno občutljiva, zraven pa nič kako muhasta in nezanesljiva. Zato je težko napovedovati kakršnokoli bero kar v naprej, ker nešteto dejavnikov vpliva na njeno medenje. Toda kljub tej nezanesljivosti vozijo naši čebelarji na to pašo, kjer pričakujejo, da bo morda le zamedila. In kadar zamedí, zna mediti čudovito in donosi so prav lepi, ob dobrih pašah so nam tehtnice pokazale tudi po 8 do 10 kg dnevnega donosa. Največji donos je bil pred vojno v Srbiji, kjer so čebele v 12 dneh nabrale 50,5 kilogramov medu. Glede izločanja medicíne je akacija na prvem mestu. Potrebna ji je le zadostna toplota zraka, med cvetenjem pa čim manj ventrovnih dni. Vlažen in hladnejši veter ji ne škodí, suh južni veter pa prekine vsakršno medenje. Izločanje medicíne traja pri vsakem cvetu po več dni, medenje se postopno zvišuje in doseže v zadnjih dneh najvišjo stopnjo. Sončna svetloba igra tu zelo važno vlogo. Drevesa, ki rastejo posamič in jih od vseh strani obdaja sončna svetloba, mede bolj kot druga v strnjenem nasadu ali v gozdu.

Izkušnje so pokazale, da akacija najbolje zamedí, kadar ne začne cveteti prezgodaj. Čebelarji pravimo, da je najbolje, če začne cveteti po »ledenih svetnikih«, to je po 15. maju. Omenili smo že največji donos v Srbiji, ko je kontrolna tehtnica pokazala leta 1932 v Glogovcu tele donose: 21. 5. — 3 kg; 22. 5. — 6,5 kg; 23. 5. — 1,5 kg; 24. 5. — 4 kg; 25. 5. — 3 kg; 26. 5. — 3 kg; 27. 5. — 10 kg; 28. 5. — 9 kg; 29. 5. — 4,5 kg; 30. 5. — 4 kg; 31. 5. — 1,5 kg; 1. 6. — 0,5 kg. Kot vidimo, je tudi tokrat cvetela po 15. oziroma celo po 20. maju.

Akaciji pa škodi lahko seveda tudi zimski in pa pomladni mraz. Če je jesen preveč deževna in raste akacija na vlažnih tleh, potem se podaljša rast vejic v pozno jesen. Vršički ostanejo zaradi tega neoleseneli. To se zgodi lahko tudi ob veliki suši, ko listje predčasno odpade in ne more tvoriti dovolj škroba za olesenitev posameznih vejic. Če nastopi potem zgodaj jeseni mraz ali pa pade temperatura pozimi pod -20°C , potem nam ti letni poganjki pomrznejo. Seveda se lahko kaj takega zgodi tudi spomladi ob zelo nizki temperaturi. Takrat lahko kaj hitro ugotovimo, če se je to zgodilo. Če so popki v preseku črni, so pomrznili in z akacijo to leto ne bo nič. Pa tudi v poznejši dobi jo lahko prehladna jutra poškodujejo tako, da ne bo medila. Pred dvema letoma smo to lahko ugotovili: akacija je cvetela kot kot že dolgo ne. Veje so se šibile pod težo cvetov, pa ni dišala in čebele se sploh niso zmenile zanjo. Seveda smo odšli praznih rok.

Čebele naberejo na tej paši lahko mnogo medu in iztočimo potem lahko različne količine medu od 10 do 20 kg, odvisno pač od paše in moči čebelje družine. Seveda se nam le-te odlično razvijejo, matice pa nam do kraja zaležejo plodišča. Pravo veselje je pogledati tako »pobeljeno« družino. Medišča seveda iztočimo, v plodiščih, če le niso preveč medena, pa le pustimo poleg vencev medu nad zalego še oba krajna sata polna medu. Med v plodišču sodi v zlato rezervo in tudi že za zimsko zalogo. Če bomo namreč ta dva sata sedaj iztočili, nam bodo nanesele čebele pozneje vanje gozdni ali pa kostonjev med, ki ni dober za prezimovanje. Jeseni bomo imeli preveč dela z odstranjevanjem takih satov, tako pa imamo že sedaj v panjih del bodoče zimske zaloge in zlato rezervo za morebitne brezpašne dni. Čebele namreč na akacijevem medu odlično prezimijo, ker ima ta med v sebi zelo malo mineralnih snovi in ga sestavljajo v pretežni meri samo sladkorji. Akacijevец štejem

zaradi blagega in finega okusa med kvalitetne vrste medu in je zelo cenjen tudi v zamejstvu. Saj mu pravimo celo »damski med« in dobro vemo, da ga imajo potrošniki zaradi blagega okusa nič kako radi. Kot pa poroča ing. Tonković iz Subotice, so ta med analizirali na znanim čebelarškem inštitutu v Bukarešti in ugotovili, da zaradi pomanjkanja mineralnih snovi in drugih sestavin, ki jih imajo ostale vrste medu, le ni tako kvaliteten, kot ljudje to menijo. Tu pa je tudi pojasnilo, zakaj čebele na tem medu tako odlično prezimujejo. Akacijevca se tudi leta in leta ne strdi in je verjetno tudi zato pri potrošnikih tako zelo v čisljih. Za en sam kilogram tega zlatorumenega medu morajo čebele obiskati kar 4 milijone cvetov in napravijo pri tem kakih 150.000 poletov.

Akacija pa ne medu povsod. So predeli, kjer sploh ne medu. Pri nas v Ljubljani je je precej v različnih drevoredih in parkih. Tudi pobočja na Golovcu se ob cvetenju kar belijo. Vendar pa z akacije nismo opazili nobenega večjega donosa, čeprav jo čebele vselej živahno obletavajo. Zato moramo dobro pretehtati, ali jo bomo kot meddovito rastlino zasajevali ali pa ne. Naša Gorenjska prav gotovo ni za akacijo, medtem ko so najlepši predeli naše ožje domovine kot nalašč zanjo. Tam, kjer raste vinska trta in kostonj, prav rada raste tudi ona. V Prekmurju je zadnja leta čebelarско društvo sporazumno z gozdno upravo zasadilo večje površine medovite akacije, ki so jo menda dobili iz bližnje Madžarske. Tu se močno ukvarjajo z razširjevanjem različnih njenih vrst, pri katerih preučujejo predvsem učinkovitost medenja. Zlasti so pozorni tudi na tiste vrste, ki cveto nekoliko pozneje. Takrat namreč ni več nevarnosti za pozebo in tudi čebelje družine se nam do takrat bolje razvijajo. Vsem našim čebelarjem,

v prvi vrsti seveda mladim in tistim, ki doslej še niso vozili na to pašo, svetujemo, da paše nikakor ne zamude. Ko namreč cveti akacija pri nas, skoro nikjer nimamo kake druge posebne paše, tudi gozdnega medenja še ni. Zato nič kako priporočamo, da pohite čebelarji za 10 ali 14 dni na akacijevca pašo na Primorsko ali v Prekmurje. Podjetnejši gredo lahko tudi v sosedne republike, kjer je na voljo dovolj primernih pasišč. Z akacijevca paše se potem vrnemo lepo domov z močnejšimi družinami in seveda ob kolikajski dobri paši tudi s polnimi posodami medu. Seveda pa gremo na pašo le z močnimi panji, sicer naša pot ne bo pokrila izdatnih stroškov.

Ob sklepu pa povejmo še to, da naši podjetnejši čebelarji zaradi vegetativne razlike v cvetenju izkoriščajo kar po dve akacijevi paši. Ko prva v nižinah odcveta, se začne druga v višjih legah odpirati. Izvrstna so vsa taka pasišča, kjer je na hribovitem terenu akacija na sončni strani vsa v cvetju, na senčni pa šele začenja odpirati svoje cvetove. Prav tako lahko izkoristimo časovno razliko v cvetenju tudi s prvo pašo v Srbiji in z drugo v Prekmurju. Dve paši izkoriščajo lahko tudi čebelarji pri nas na Primorskem. Mizica je torej pogrnjena, zato, čebelarji, kar na pot! Zlasti mlajši, ki še niso prevažali, naj se opogumijo. Ker imajo danes že skoraj vsi avtomobile, lahko brez večjih stroškov na majhnih prikolicah v nekaj urah prepeljejo svoje čebele na akacijeva pasišča in verjetno jim ne bo žal! Našim starejšim čebelarškim asom, ki imajo danes že svoje velike prikolice, avtobuse in vlačilce pa tega ni treba preveč dopovedovati. Dobro vedo, kako se tej stvari streže. Iz velike skleda, polne dišečega in omamnega akacijevca, bodo lahko ob dobri paši vsi zajemali in se do sitega najedli. Mnogo, zelo mnogo bo še ostalo v njej.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V MAJU

Maj, najlepši mesec v letu je pred nami. Mesec, ko mati narava kaže vso svojo lepoto, katere pa je čebelar deležen v dvojni meri. Stoječ pred čebeljakom, ko opazuje svoje ljubljenske, ki pridno izletavajo in se vračajo s polnimi koški cvetnega prahu, katerega jim narava širokogrudno nudi, vesel pa je tudi pisane prirode, ki v tem mesecu razveseljuje sleherno človeško srce.

Mesec maj pa prinaša čebelarju tudi obilico dela, če hoče v tem mesecu doseči višek razvoja svojih čebeljih družin. Družine je v tem mesecu potrebno predstavljati in širiti prostor, da se nemoteno razvijajo in če je vreme ugodno, tudi dobro gradijo. Večina čebelarjev je že prešla na postopno prestavljanje v A. Ž. panju. Ko je plodišče že polno zasedeno, prestavimo v medišča nad gnezdo le 2—3 sata s pokrito zalego, ostali prostor pa zapolnimo z izdelanimi sati in delno lahko tudi s satnicami, katere bomo prestavili pozneje. V plodišču zopet v sredini panja oblikujemo gnezdo, sate pa, ki smo jih prestavili v medišče, nadomestimo s satnicami. Če je družina živahna in v naravi količkaj paše, bodo satnice hitro izdelane in zaležene. Če paše ni, pomagamo s krmljenjem. Čebelarji pa, ki čebelarijo v L. R. panju ali njemu podobnim nakladnim panjem, pa bodo v tem primeru izmenjali naklade. Sam se pri izmenjavi naklad poslužujem naslednjega načina: Novo podnico položim na streho sosednjega panja ali na tla, nanjo položim vrhno naklado, spodnjo naklado pa s podnico vred postavim zopet na streho bližnjega panja, nato pa zgornjo naklado, ki sem jo postavil na rezervno podnico, postavim na stari panjski prostor, spodnjo naklado postavim na vrh, pokrijem in delo je v nekaj minutah opravljeno. V večletni praksi pa sem prišel do spoznanja, da je v nakladnih panjih najprimerneje dodajati satnice v drugo naklado, ker jih tam najlepše iz-

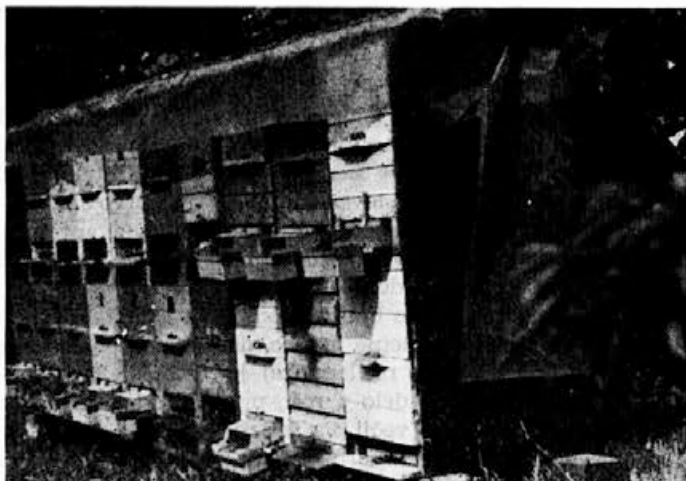
delajo. Ko sem jih vstavljal v spodnjo, mi jih niso nikoli izdelale do spodnje letvice, s tem pa izgubimo na trdnosti in površini sata. Upoštevati moramo predvsem v tem mesecu to, da se je čebelja družina dovolj razvila in da ne preide v rojilno razpoloženje. Vsekakor bo eno glavnih opravil v tem mesecu širjenje gnezda s postopnim prestavljanjem in z izmenjavo naklad v nakladnih panjih. Prevaževalci pa bodo že pričeli tudi s prevozi na akacijeva pasišča.

Čeprav morda tu ni mesto, da bi opozarjali prevaževalce na njihove dolžnosti, se mi zdi vendar prav, če napišem nekaj besed.

Čebelarji gostitelji se nemalokrat pritožujejo nad čebelarji, ki se ne pridržujejo niti najosnovnejših moralnih norm. Čeprav večina čebelarjev ve za postopek, ki je za prevoz potreben, se del prevaževalcev za to ne zmeni in meče slabo luč tudi na ostale. V interesu vseh nas je, da prevažamo le zdrave čebele. Torej moramo imeti ustrezno veterinarsko potrdilo, prav tako je potrebno, da se dogovorimo o dodelitvi pasišča oziroma stojišča, torej le malo dobre volje in stvari bodo urejene v obojestransko korist. Prav gotovo pa je tudi interes prevaževalca, da bo svoje čebele vozil na neokuzena področja in ohranil tudi svoje čebele zdrave.

V maju je normalno tudi glavna obnožinska bera. Osmukalnike, ki jih praznimo, navadno vsaki drugi dan od časa do časa tudi odpremo, da izlete troti, in izza smukalne mrežice odstranimo morebitne mrtvice. Cvetni prah hranimo v primernem suhem prostoru, razgrnjenega v tankih plasteh in ga večkrat premešamo, da se ne kvari. Pridobivanje cvetnega prahu sicer ni zahtevno delo, potreben je le primeren osmukač, ki ga je mogoče prirediti panjskemu sistemu, v katerem čebelarimo. Pridobivanje matičnega mlečka, ki je mnogo zahtevnejše opravilo, je

V maju je
pelodna paša
zelo dobra

v tako kratkem sestavku nemogoče opisati, zato svetujem, da se čebelarji, ki se žele posvetiti pridobivanju mlečka, posvetujejo s čebelarjem, ki že ima tovrstne izkušnje, posebno pa, da pridno segajo po čebelarski literaturi in si tako dopolnijo svoje čebelarsko znanje.

V maju navadno že pričnemo z vzrejo matic, seveda bomo za vzrejo odbirali le družine, ki že dalj časa kažejo vse lastnosti, katere od čebelje družine zahtevamo. V ta namen nam najbolj služijo zapiski, kamor smo že prejšnja leta vse zapisovali. Često se zgodi, da neka družina v enem letu precej izstopa, naslednje leto pa je že med slabšimi. Zato vedno odbirajmo le družine, ki so se izkazale več let zaporedoma.

Nujno je tudi, da si čebelar v tem času pripravi tudi primerno število rezerv-

nih družinic, katere bo uporabil, kadar jih bo potreboval.

V maju, če je vreme količkaj ugodno, čebelarju ni potrebno skrbeti za krmljenje, če pa nastane daljše obdobje slabega vremena, pa se lahko zgodi, da tudi v maju odmre čebelja družina od lakote. Vedeti moramo, da je v tem mesecu poraba hrane precejšnja in zaloge hitro kopne, torej skrb tudi v tem času ni odveč, in žalostno je, če nam družina odmre sedaj, ko je prestala vse zimske tegobe. Posebno skrb je posvečati tudi rezervnemu satju; če ga imamo shranjenega v omari, ga je potrebno vsaj enkrat tedensko žveplati, omara pa se mora čim tesneje zapirati, preden pa tako satje dodajamo čebelam, ga moramo temeljito prezračiti, sicer ga čebele nerade zasedejo.

ČEBELARJEM IN BRALCEM SLOVENSKEGA ČEBELARJA
ČESTITAMO 1. MAJ — PRAZNIK DELA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA ZČDS

O VZREJI MATIC PRI TEHNIŠKI KMETIJSKI ŠOLI V MARIBORU

Vsem razgledanim čebelarjem je znano, kakšno prednost pomeni uporaba istoletnih matic v primerjavi s starejšimi maticami. In danes, ko slovenskim čebelarjem ne preostaja drugega, ko da se odločajo za prevoze svojih družin na oddaljena pasišča, bo pridobivanje zgodnjih matic verjetno vedno bolj pomembno. Saj zagotavljajo istoletne matice, da družine to leto ne bodo rojile; torej je čebelarjem prihranjeno delo z roji, pridelek meda pa je lahko večji. Pa še trotovske zalege je v tem primeru zelo malo. Prednost tega zgodnjega načina vzreje je tudi v tem, da nam omogoči čisto vzrejo tudi v tistih področjih, kjer je veliko čebelnjakov.

Pri Tehniški kmetijski šoli v Mariboru obstajajo letos vsi pogoji, da vzredimo zgodnje matice, ki so lahko tudi dobre kvalitete. Že več let zasledujemo in beležimo podatke o lastnostih posameznih družin. Zato bomo letos vzrejali matice iz najboljših družin. Oplemenile pa naj bi se s troti, ki jih sami vzredimo predhodno v izbranih čebeljih družinah, ker jih v ostalih družinah v tem času še ni. V ta namen smo že 10. marca — tj. 20 dni pred začetkom vzreje — vstavili trotovske sate v gnezdo najboljše družine. Koncem tega meseca pa bomo

vstavili več družinam vzrejno gradivo, tj. umetne matičnike s presajenimi jajčeci. In tako predvidevamo, da bomo dobili prvo skupino oplojenih matic v drugi polovici aprila, v zaporedju po nekaj dni pa naj bi sledile še nadaljnje skupine matic.

Pri teh delih so vedno prisotni tudi člani čebelarskega krožka na šoli — po številu 30 učencev, ki so se v tem šolskem letu pozimi zbrali vsak torek, da bi se podučili o teoriji čebelarjenja poleg del v čebelarskem kabinetu: sedaj v sezoni pa bodo v manjših skupinah po potrebi sodelovali vsak dan pri vzreji matic in drugih strokovnih delih.

Ker se pridružujejo ti mladi čebelarji z vso resnostjo, se pripravljamo na vzrejo matic s precejšnjim upanjem, da bo delo uspelo.

Ob koncu sporočamo tistim čebelarjem, ki bi se odločili, da preizkusijo v svojih čelarskih prednostih, ki jih imajo istoletne matice, ki jih bodo lahko nabavili pri Tehniški kmetijski šoli v Mariboru in to v razdobju od 25. aprila do konca meseca maja če pa bi neugodno vreme v tistih dneh premaknilo začetek na pozneje, se to lahko zgodi le za nekaj dni.

Prof. Štefka Lorbek, dipl. ing. agr.

OBVESTILO

Čebelarska družina Ig obvešča čebelarje, ki nameravajo pripeljati čebele na hojevo pašo na območje krajevnih skupnosti Ig in Tomišelj, da morajo imeti soglasje čebelarske družine za postavitev čebel na pasišče in ustrezno spričevalo o zdravstvenem stanju čebel. Interesenti naj se javijo pisмено ali osebno pri tov. Antonu Korenu, Tomišelj 42/a, Ig.

Upravni odbor ČD Ig

bilten

medex exp.-imp.

delo na domu
d. e. kooperacija

PROPOLIS
V
ALKOHOLU,
NOVOST
NA
TRŽIŠČU

MEDEX, LJUBLJANA, JUGOSLAVIJA
PROPOLIS – ČEBELJA ZADELAVINA

kapljice 15 ml

vsebina:

10 % suhe snovi (propolis)

63 % alkohola

rok trajanja neomejen

datum polnjenja

Propolis je čebelji pridelek: osnovna surovina zanj so najrazličnejše rastlinske smole, ki jim med zbiranjem in predelavo dodajajo čebele izločke svojih žlez slinavk in tako omogočajo osvobojanje aktivnih snovi, predvsem flavonoidov.

Že več milijonov let uporabljajo čebele zadelavino ali propolis kot gradbeni material za zapiranje razpok v stenah svojega prebivališča, prav tako pa tudi kot sredstvo za preprečevanje okužb v njem.

Raziskave v specializiranih zavodih na tujem, ki jih potrjujejo tudi ugotovitve Mikrobiološkega inštituta medicinske fakultete v Ljubljani, so dokazale zelo aktivno delovanje propolisa na veliko število mikroorganizmov.

Protimikrobna aktivnost propolisa postaja še pomembnejša ob spoznanjih o nevarnosti alergičnih reakcij organizma in vse večji odpornosti mikroorganizmov pri uporabi antibiotikov.

Propolis preprečuje tudi vnetja na koži in na sluznicah ter pospešuje zaraščanje in celjenje ran. Dragoceno naravno snov iz čebeljega panja uporabljajo danes pri vnetjih v ušesih, ustni votlini in v žrelu, pri ranah na želodcu ali dvanajsterniku, pri površinskih ranah in podobno.

Učinek propolisa je odvisen od rastlinstva geografskega področja, kjer so čebele nabirale smole. S predelavo večjih količin surovine iz najrazličnejših krajev Jugoslavije, kot jo je uvedel Medex, dosega propolisova raztopina širok in najmočnejši učinek.

Propolisovo raztopino lahko uporabljamo kot mazilo, lahko jo pijemo (10–15 kapljic) v manjši količini vode ali pa je prav toliko nakapamo na kocko sladkorja, ki jo pustimo, da se v ustih počasi raztopi.

IZ SKLEPOV DELAVSKEGA SVETA OZD MEDEX

DS OZD Medex je dopolnil sklep o kreditiranju investicij v proizvodnjo čebelarjev — delavcev na domu in kooperantov. Določil je gornjo mejo za gotovinske kredite, kreditiranje je razširil na kreditiranje nakupa transportnih čebelnjakov in gradnje čebelnjakov v kompaktni leseni ali zidani izvedbi.

1. Odobrena sredstva za nakup repromateriala in čebeljih družin se lahko največ do 25 % uporabljajo v obliki gotovinskega kreditiranja, ki ga Medex nakaže na žiro račun ali hranilno knjižico uporabnika.

2. Kredit za nakup avtobusa ali tovornjaka za predelavo v transportni čebelnjak se lahko odobri do 50 % nabavne vrednosti, vendar največ do din 15.000. Uporabnik kredita lahko koristi sredstva na podlagi predloženega registriranega računa prodajalca avtobusa ali tovornjaka. Pravico do kredita imajo čebelarji — delavci na domu in kooperanti, če čebelarijo najmanj s 50 gospodarskimi panji.

3. Kredit za gradnjo čebelnjaka se lahko odobri do 50 % investicijske vrednosti. Višina kredita je odvisna od števila panjev, kredit se namreč lahko odobri največ do 500 din po panju, in sicer na podlagi predloženega gradbenega dovoljenja ali potrčila Skupščine občine, da je čebelar vložil prošnjo za izdajo gradbenega dovoljenja.

Sredstva za gradnjo čebelnjaka se lahko uporabljajo na podlagi predloženih računov za nabavo gradbenega materiala in največ do 25 % odobrenega kredita tudi v obliki gotovine, ki jo bo Medex nakazal na žiro račun ali hranilno knjižico uporabnika kredita.

Pravico do kredita imajo čebelarji — delavci na domu in kooperanti, ki bodo v tekočem letu gospodarili vsaj s 50 gospodarskimi panji.

V Ljubljani, 1. 4. 1977

MEDEX NA SEJMIH V LJUBLJANI IN ZAGREBU

Od 29. marca do 3. aprila je razstavljal Medex na ljubljanskem sejmu ALPE ADRIA '77. Poleg najširše izbire proizvodov od satnic, medu, medenih čajev in medice do kreme z matičnim mlečkom ter naravnih poživil se je tokrat v razstavnih vitrinah prvič znašel tudi najnovjši proizvod — Propolis v alkoholu. 10 % raztopina je polnjena v stekleničke s 15 ml. vsebine, ki so opremljene s posebno kapalko, tako da se tekočina med uporabo ne razlija, pač pa izteka samo po kapljicah. Ugotovili smo lahko, kako je marsikateri obiskovalec sejma z zadovoljstvom sprejel vest, da je novi proizvod že pripravljen za prodajo, saj so informacije o učinkovitosti propolisa vzbudile pri potrošnikih precej zanimanja za koristno snov iz čebeljega panja.

Obiskovalci pa se seveda niso ustavljali samo ob Medexovih razstavnih vitrinah, tako kot vsako leto so se radi udeleževali tudi poskušeni Kranjske medice in medenih čajev, pa pohvalili okusnost obeh naravnih pijač.

Nič manj zanimanja ze Medexove proizvode so dobra dva tedna pozneje pokazali tudi obiskovalci Spomladanskega zagrebškega veesejma, ki so se zadrževali pred okusno urejenim Medexovim razstavnim prostorom in se seznanjali z bogato izbiro različnih čebeljih pridelkov in iz njih pripravljenih naravnih poživil.

Nič manj zanimanja ze Medexove proizvode so dobra dva tedna pozneje pokazali tudi obiskovalci Spomladanskega zagrebškega veesejma, ki so se zadrževali pred okusno urejenim Medexovim razstavnim prostorom in se seznanjali z bogato izbiro različnih čebeljih pridelkov in iz njih pripravljenih naravnih poživil.

III. MEDNARODNI SIMPOZIJ O APITERAPIJI, PORTOROŽ

SPOROČILO PREDSEDNIKA APIMONDIJE, PROF. DR. ING. HARNAJA

Organizacijski komite III. mednarodnega simpozija o apiterapiji je prejel od predsednika mednarodne zveze čebelar-skih organizacij — Apimondije — sporočilo, iz katerega povzemamo nekaj odstavkov:

»Strinjamo se, da se v dneh od 11. — 14. septembra 1978 organizira v Portorožu simpozij Apimondije o apiterapiji. Začasnemu organizacijskemu komiteju tega simpozija čestitamo in mu želimo najboljši uspeh. Enotnost jugoslovan-skih čebelarskih organizacij, ki so zainteresirane za to prireditve, je pustila pri nas zelo prijeten vtis ...

Jugoslovanski organizacijski komite

bodo dopolnili predstavniki Apimondije in mednarodnega instituta za čebelarsko tehnologijo in čebelarsko gospodarstvo ...

Strinjamo se, da se v času simpozija organizira razstava proizvodov čebelarstva in apiterapije.

Poskrbeli bomo, da bosta glasilo *Api-acta* in tiskovni informativni bilten *Apimondije* obveščala o organizaciji simpozija in razstave ...

Vsekakor bo koristno, če bo med nami zagotovljeno vsestransko sodelovanje. Radi volje bomo sodelovali z vami tako med pripravami kot tudi v času simpozija ...»

OBVESTILO ČEBELARJEM

Čebelarje — delavce na domu in kooperante, ki želijo kredit za nabavo čebelarskega repromateriala, za nakup avtobusa ali tovornjaka in za gradnjo čebelnjaka prosimo, da v pisмениh prošnjah za odobritev kredita natančno navedejo, s koliko panji že gospodarijo, kje imajo panje, koliko novih panjev nameravajo nabaviti s kreditom, višino lastne udeležbe pri investiciji za povečanje števila gospodarskih panjev, višino lastne udeležbe pri nakupu avtobusa ali gradnji čebelnjaka. Predloženi predračuni lastne udeležbe in udeležbe *Medexa* bodo kreditni komisiji omogočili hitrejše reševanje vloženih prošnji.

Zaradi nemotene poteka dela je delovna enota »Delavci na domu in kooperacija« določila urnik za delo s strankami, in sicer:

Ponedeljek, sreda in petek od 7. do 14. ure.

Prosimo čebelarje, da za sklepanje kreditnih pogodb in za ostale poslovne razgovore upoštevajo navedeni urnik. Prepričani smo, da bomo tako pospešili delo in prihranili dragoceni čas čebelarjem in delavcem *Medexa*.

Čebelarska društva in družine obveščamo, da organiziramo predavanje o čebeljih boleznih. Društva in družine prosimo, da nam sporočijo želje glede predavanj za svoje člane, tako da bomo lahko pravočasno preskrbeli strokovnega predavatelja.

Čebelarje obveščamo, da do preklica ne odkupujemo nobenih čebeljih pridelkov, razen od čebelarjev — delavcev na domu in kooperantov, ki imajo z *Medexom* za leto 1977 sklenjene kooperacijske pogodbe ali anekse k pogodbam.

V Ljubljani, 1. 4. 1977

OBVESTILO DELAVCEM NA DOMU IN KOOPERANTOM

V mesecu maju in juniju bomo organizirali dva začetna in dva nadaljevalna tečaja o praktičnem čebelarjenju. Prvi začetni tečaj bo trajal od 16. 5. do 27. 5., drugi od 30. 5. do 10. 6. 1977. Nadaljevalna tečaja bosta trajala od 16. 5. do 20. 5. 1977 oziroma od 30. 5. do 3. 6. 1977. Čebelarjem delavcem na domu bomo poravnali potne stroške ter plačali dnevnice, kooperanti pa morajo kriti stroške bivanja in potne stroške sami. Glede na omejeno število tečajnikov za posamezne tečaje prosimo zainteresirane, da svojo udeležbo sporočite do 8. 5. 1977 za prvi in do 15. 5. 1977 za drugi tečaj. Prijave pošljite na *DO Medex-DE* kooperacija.

KONSISTENCA MEDU

SIMON SMUK. DIPL. INZ.

Večina potrošnikov je zagotovo opazila, da je konsistenca medu zelo različna in se lahko spreminja od redko — preko gosto tekočega do trdo kristaliziranega, ki ga komaj lahko še nastrgamo z žlico iz kozarca. Med laiki je dostikrat razširjeno mnenje, da kristaliziran med nastane pri krmiljenju čebel s sladkorjem ali z dodajanjem sladkorja v med, da je tak med ponarejen ali celo umeten. Vendar so ta mnenja povsem napačna. Marsikdo, posebno pa čebelar, je lahko opazil, da je med po točenju nekaj časa bister in tekoč, čez krajše ali daljše obdobje se zamotni in postane gosto tekoč ali včasih povsem kristaliziran. Kristalizacija medu ni noben dokaz, da je med ponarejen ampak nam preje kaže, da med ni bil pregrevan.

Med v grobem smislu lahko smatramo za prenasičeno raztopino sladkorjev, iz katere se prej ali slej začno izločati najprej kristali glukoze ali grozdnega sladkorja. Ti kristali niso med seboj trdno povezani ampak tvorijo nekako mrežasto strukturo, v kateri je med kristali porazdeljena nasičena raztopina ostalih sladkorjev — v glavnem fruktoze ali sadnega sladkorja. Čas, po katerem nastopi kristalizacija, in nadaljnji potek kristalizacije medu sta odvisna od razmerja sladkorjev v medu, od odstotka vode v njem in od še nekaterih snovi, ki se v medu pojavljajo občasno in v manjših količinah (beljakovine, dekstrini). Ker imajo posamezne vrste medu različno sestavo, je tudi nagnjenost medu h kristalizaciji različna. Zelo počasi kristalizira npr. med akacije, žajblja in lipe, hitro pa kristalizira med sončnice, detelje, čišljaka in nekatere mane (Jelovica, Pohorje). Kristalizirani medovi se razlikujejo med seboj tudi po velikosti kristalov in tako ločimo lahko grobo kristaliziran med ajde in drobnokristaliziran med rožmarina in nekaterih man. Tudi kristaliziran med ni povsem stabilen in lahko po letu ali dveh letih zaradi prisotnosti fermentov pride do zmeščanja in celo ločevanja medu na spodnji kristalizirani in zgornji tekoči sloj. Na kristalizacijo vplivajo še drugi faktorji, vse omenjeno namreč velja za čisti med. Če pa je v posodah kamor

točimo svež med, ostanek kristaliziranega medu, bo začel tak med hitreje kristalizirati kot normalno.

Nekatere vrste medu pa kažejo zaradi razmeroma večje količine prisotnih dekstrinov in beljakovin prav posebne lastnosti. Zaradi omenjenih sestavin pride namreč do nastanka gela, to je želeju podobno stanje. Tak med je trden, ob stresanju pa postane tekoč in se nato ob mirovanju zopet strdi. Temu pojavu pravimo tiksotropija. Pri segrevanju ostane med gost, kasneje se iz njega izločijo beljakovine, ki padejo na dno, sam med pa ostane tekoč. V to vrsto medov spadata ajdov in resin med. Če sta pomešana s cvetličnim medom, je možna običajna predelava, če pa imamo opravka s čistim resinim medom, je potreben poseben postopek odkrivanja in tudi točenja medu. Za odkrivanje se uporablja posebna naprava, s katero z iglami prebodemo pokrito satovje. Za točenje pa so radialna točila skoro neuporabna in je treba uporabljati tangencialna točila. Cejenje pri normalni temperaturi ni možno, ampak je treba med previdno segreti na 35 °C in nato cediti.

Kupci po svetu imajo različne zahteve glede kvalitete in tudi glede konsistence medu. Tako v ZDA cenijo predvsem svetle, tekoče vrste medu, vendar v zadnjem času v Evropi in tudi v nekaterih drugih državah kupci dajejo prednost kristaliziranemu, posebno pa fino kristaliziranemu medu, ki je podoben kremi, tak med je namreč primernejši za običajno uporabo — mazanje na kruh, zato so nekateri proizvajalci začeli po posebnem postopku dirigirane kristalizacije namenoma proizvajati fino kristaliziran pastozni med.

Čebelarji, oziroma predelovalci medu lahko za daljši čas preprečijo kristalizacijo, če uporabljajo čista točila in posodo, v kateri ni starih ostankov kristaliziranega medu. Če pa bi želeli kristalizirani med zopet vtekočiniti, ga lahko segrevamo v večji posodi z vročo vodo 55 °C, pri čemer je treba med potem, ko se nekoliko zmešča, čim večkrat premešati, da tako čas ogrevanja skrajšamo in da temperatura medu ne preseže 45 °C.

KAJ MORAMO VEDETI PRI PRIDELOVANJU CVETNEGA PRAHU-OSMUKANCA

INŽ. UROS VIDMAR

Konec aprila ter v maju nastopi v naših krajih prvo obdobje za nabiranje cvetnega prahu s pomočjo osmukalcev. V krajih, kjer uspeva pravi kostanj, pa lahko smukamo tudi junija in v začetku julija. V kasnejših mesecih moramo s smukanjem prenehati, ker čebele nabrani cvetni prah deloma že kopičijo za zimsko razdobje, kjer jim je prepotraben za začetek razvoja v zimskih mesecih v naslednjem letu. Zgoden ali pozen razvoj čebeljih družin je v veliki meri odvisen prav od zalog nabranega cvetnega prahu v prejšnji sezoni.

Ker se vedno več čebelarjev odloča za pridobivanje cvetnega prahu — osmukanca s pomočjo osmukalcev, je prav, da jih opozorimo na najvažnejše dejavnike, da bodo pri svojem delu čimbolj uspešni.

Poleg ustrezne pelodne paše, ki je predpogoj, da se sploh lahko odločimo za smukanje, je za količino nabranega cvetnega prahu odločujočega pomena vrsta osmukalca in stanje čebelje družine.

Uporabljajo se najrazličnejši osmukalci, pa naj si bo za ta ali oni panjski sistem. Nekoliko na boljšem so čebelarji, ki čebelarijo v nakladnih panjih, ker lah-

ko uporabljajo tipske osmukalce, pri AŽ panjih pa zaradi različno izdelanih pročelij in žrel enotni tipi osmukalca skoraj ne pridejo v poštev. Ko se odločamo pri nakupu, oziroma če jih želimo izdelati sami, moramo paziti, da bodo ustrezali osnovnim zahtevam, ki jih mora imeti vsak dober osmukalec, in sicer:

1. Biti morajo dovolj veliki. Najbolje je, da so široki približno toliko kot pročelje panja; to je okoli 35—40 cm.

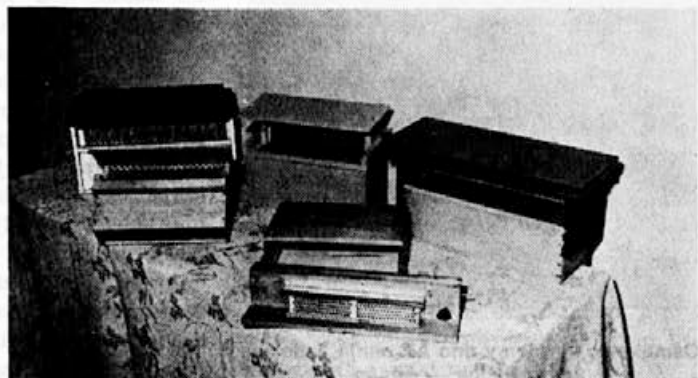
2. V tako široke osmukalce lahko namestimo osmukalno šablono, ki mora imeti okoli 200 osmukalnih prehodov.

3. Osmukalna mreža naj bo v notranjosti osmukovalca nevidna, kar lahko dosežemo z nizkimi vhodi. Če se šablona ne vidi, čebele veliko hitreje prehajajo čeznjo.

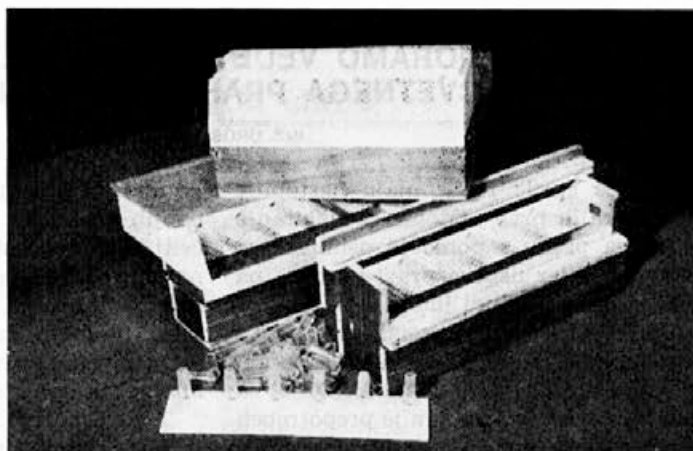
4. Osmukalnih mrež je več vrst. Od enojnih in dvojnih žičnih mrež s 4,3—4,7 širokimi odprtini, polivinilne in pločevinaste plošče z izvrtanimi okroglimi luknjicami premera 4,3—4,9 mm, ali odprtini v obliki nožic in zvezd. Po dosedanjih izkušnjah naših čebelarjev so dale največjo količino osmukanega prahu pločevinaste ali polivinilne plošče z izvrtanimi luknjicami 4,5—4,7 mm.

5. Važno je komuniciranje čebel. Pra-

Različni tipi
osmukalcev
na razstavi
v Polju
pri Ljubljani

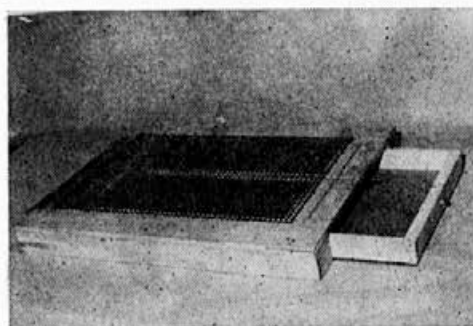

Osmukalci
za AŽ panje
s plastičnimi tulci
za izlet in
konlično vrtnimi
odprtini.
Izdelava
Oto Primožič —
Prebold

viloma morajo čebele zapuščati panj skozi posebne prehode (polivinilne cevke, prehodi na straneh osmukalca, begalnice), vračajo pa se skozi osmukalno šablono. Torej prehajajo skozi le enkrat, kar poveča propustnost osmukalca za čebele, in le redko pride do prenatrpanosti.

6. Predalček osmukalca, kjer se zbira cvetni prah, mora imeti prostornino najmanj 1 liter. Narejen mora biti iz lesa, ker se kovina rada orosi in škoduje kvaliteti praha. Dno, najbolje pa tudi stene predalčka, naj bodo izdelane iz plastičnih mrež, ker omogočajo kroženje zraka. V tako zračnih predalčkih lahko ostane nabrani prah tudi v vlažnem vremenu ne-

Osmukalec vgrajen v dno AŽ panja. Izdelava
Janez Pislak — Apače

kaj dni, sicer ga moramo prazniti vsak dan.

7. Predalček mora biti v osmukalcu nameščen tako, da je onemogočen dostop vodi in sončnim žarkom, ker je v nasprotnem primeru kvaliteta prahu slabša.

8. Osmukalec mora biti napravljen tako, da lahko čebelar z enostavno potezo zapre osmukalno mrežo in obenem omogoči čebelarom prost izhod iz panja. To je posebno važno takrat, ko nastopi daljše razdobje slabega vremena in moramo za nekaj časa prenehati z nabiranjem prahu.

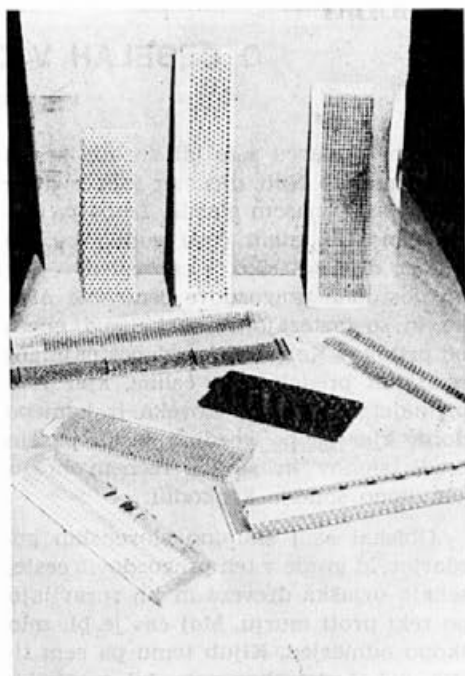
Začetek smukanja je v veliki meri odvisen od vremena in moči čebeljih družin. Važno je zlasti pri smukanju v AŽ panjih, ki so tesno zloženi v čebelnjake, da namestimo vsem panjem naenkrat osmukalce, seveda najprej z zaprto ali pa brez osmukalne šablone, da se čebele uletijo. Z namestitvijo osmukalcev se pročelje čebelnjaka spremeni in čebele se nekaj časa motijo. Če bi namestili osmukalce samo panjem, ki jih želimo smukati, obstaja nevarnost, da se čebele zaradi spremenjenega pročelja sprašijo v sosednje panje, ki so brez osmukalcev. Po nekaj dneh pa že lahko namestimo ali odpremo osmukalne šablone in začnemo s smukanjem pri vseh tistih panjih, ki so glede na razvoj primerni za smukanje. Pri osmu-

kalcih, kjer šablona ni vidna, bodo čebele že po nekaj urah normalno prehajale, pri osmuklacih z vidno šablono, pa lahko traja tudi nekaj dni, da se nanjo navadijo. Zgodi se, da čebele iz nekaterih panjev sploh nočejo prehajati skozi šablono in taki panji raje ne letijo. Takih trdovratnežev seveda ne bomo smukali. Donos prahu je zelo različen pri posameznih družinah. Nekatere naberejo tudi nekajkrat več prahu dnevno od drugih, čeprav so po moči enake. Enako doživljamo tudi pri pridobivanju medu, kjer posamezni medarji precej izstopajo.

Osmukalce lahko namestimo, odvisno od vrste panja, zgoraj, v sredini ali v spodnjem delu. Največji donosi so pri onih, kjer lahko namestimo osmukač tako, da imajo čebele najkrajšo pot od sredine gnezda do izleta.

Važno je tudi, da vemo, kje je meja, ko se nam smukanje še izplača. Donos medu, če nastopi v času pelodne paše medenje, se nam zmanjša za približno polovico. Prehajanje skozi šablono čebele prav gotovo ovira. Čebelarska tehtnica nam bo v takih primerih v največjo pomoč. V trenutku, ko je vrednostni donos v panjih, ki nabirajo samo med, večji od vrednostnega donosa panjev, ki jih tudi smukamo, moramo odstraniti osmukalce, ker si sicer pridelujemo izgubo.

Primeren donos prahu bomo dosegli v družinah, ki imajo vsaj 6 satov zalege. Čim več je odkrite zalege, tem večje so potrebe po prahu, zato je tudi večja nabiralna vnema pri takih panjih. Ko nam količina nabranega prahu v nekaterih panjih začne upadati, je to viden znak, da s panjem nekaj ni v redu. Pri pregledu navadno ugotovimo, da se take družine pripravljajo na roj ali pa prelegajo matico. Količina nabranega prahu je pravzaprav nekak barometer enako kot pri gradnji satovja. Zato v času smukanja pri družinah, ki imajo normalen donos prahu, sploh ni potrebno vršiti periodičnih pregledov, seveda, če smo pre-

Osmukalne mreže iz različnih materialov in oblik odprtnic. Z razstave v Polju pri Ljubljani

pričani, da je v panjih dovolj hrane. Pregledujemo le tiste, kjer je začel donos prahu upadati. Zato si prihranimo tudi nekaj časa, ki ga lahko uporabimo za druga opravila.

Opozorimo naj še na previdnost pri shranjevanju nabranega prahu. Vлага in sonce sta mu največja sovražnika. Količnik ga nameravamo prodati, je najbolje, da delno osušenega čimprej oddamo, za domačo uporabo pa ga lahko za daljše obdobje shranimo v steklenih posodah, kjer ga prekrijemo s plastjo kristaliziranega meda. Te posode spravimo v temnejših prostorih s kletno temperaturo. Tako »konzerviranega« lahko kasneje uporabimo za ljudsko prehrano ali pa jeseni pokrmimo čebelam in jim s takim ukrepom vnaprej zagotovimo buren spomladanski razvoj.

O ČEBELAH V CENTRALNI AFRIKI

INŽ. FRANCEK SIVIC

Lani v marcu sem bil na obisku pri čebelarjih ob Nilu, o čemer sem kasneje tudi pisal v našem glasilu. Letos pa me je točno ob istem času vodila pot še mnogo dlje v Afriko, v nepregledne, težko dostopne pragozdove centralne Afrike, ki se raztezajo ob reki Sangi, enem od pritokov Konga. To so danes najmanj raziskani predeli črne celine, kjer žive pigmejci na stopnji človeka iz kamene dobe, kjer se po gozdnih jasad pasejo črede slonov in se na rečnem bregu nemoteno sončijo krokodili.

Obiskal sem skupino slovenskih gozdarjev, ki grade v teh pragozdovih ceste, sekajo orjaška drevesa in jih spravljajo po reki proti morju. Moj čas je bil zelo skopo odmerjen. Kljub temu pa sem tistih nekaj dni, kar sem bil v Afriki, izkoristil vsako priložnost, da bi videl, na kakšni stopnji je čebelarstvo v tropskih predelih. Moram reči, da sem bil kar precej razočaran. Naj sem še tako stikal za čebeljimi panji bodisi v črnih naseljih ali pa v pigmejskih taborih, vedno je bil rezultat enak ničli. Šele, ko sem o čebelah povprašal majhnega Pigmejca, ki me je spremljal skozi džunglo, sem dobil odgovor, da je teh žuželk v nekaterih predelih pragozda celo zelo veliko. Moj spremljevalec je govoril kar precej dobro francosko. Zato sem bil v začetku najinega razgovora nekoliko začuden, saj je namesto besede *l'abeille* (čebela) uporabljal izraz *moucheron* (mušica). Še bolj sem se čudil, ko je povedal, da se teh žuželk nič ne boji, ker nimajo žela in torej ne pikajo. Bil sem skrajno radoveden, kako izgledajo te čudne »mušice«, ki nosijo med. Želja se mi je kmalu uresničila. Pri prehodu skozi del džungle, kjer so črni sekači z motornimi žagami podirali mahagonijeva debela, so me nenadoma začele obletavati drobne žuželke, dolge dobrih pet

milimetrov, in mi sedati na kožo. Bilo jih je vedno več. Postajale so čedalje bolj nadležne, saj so mi silile v nos, ušesa in oči. Kakor muhe so s svojimi jeziki lizale znoj, ki ljudem v tisti vroči, vlažni klimi neprestano pronica iz kože. Branili smo se jih z vejami, mali Pigmejec pa je zatrjeval, da tokrat sploh niso preveč nadležne. Kasneje sem izvedel, da je moral nekoliko pred mojim obiskom snemalec ljubljanske televizije prekiniti snemanje v tem delu pragozda, ker so mu »mušice« skoraj popolnoma zakrile objektiv. Čas mi ni dopuščal, da bi s pomočjo Pigmejcev poiskal kakšno gnezdo teh nenavadnih žuželk in ga fo-

Na plantaži ananasa

tografiral. Pač pa so mi povedali, da v tem letnem času, ko je sušno obdobje, mušice zanje niso preveč zanimive. V sušnem času ni sladkih virov in mušice se hranijo med drugim tudi z znojem ljudi in živali, da se preživijo. V juliju pa, ko začne deževje in zacveti pragozd, gredo pigmejci na lov za medom. Takrat kar pozabijo, da so pravzaprav v delovnem razmerju pri naših gozdarjih. Nobene prošnje in grožnje ne zaležejo, ko ti črni pritlikavci okusijo prvo medeno satje v sezoni. Tudi za več dni izginejo iz svojih naselij. Posamič ali v majhnih skupinah se po več dni klatijo po pragozdu, plezajo po drevesih ali pa jih celo podirajo. Nekateri med njimi so tako strastni »čebelarji«, da se ne ustrašijo nobenega, še tako debelega drevesa; tudi dva dni ga obdelujejo s svojimi mačetami, če je potrebno, dokler ga ne zrušijo. Ko se najedo medu, je ves trud pozabljen.

Nekaj opisanih žuželk sem kasneje prinesel v Ljubljano in pod mikroskopom ugotovil, da so kar precej podobne našim čebelam. Celo košek na zadnjem paru nožic je dobro razvit. Vzorec sem poslal na pregled tudi na Biološki inštitut v Ljubljani, kjer so mi potrdili, da gre za neko pritlikavo čebelo, vendar bom moral na dokončno determinacijo še nekaj časa počakati.

Pravih afriških čebel, ki povzročajo obsedno stanje v srednji in severni Ameriki, na tem svojem potovanju nisem videl. Črnci v Banguiju, glavnem mestu Centralne afriške republike, so mi zatrjevali, da v nekaterih vaseh na robu pragozda sicer gojijo čebele v lesenih zabojih, vendar so takšna čebelarstva zelo redka. Ker pa zadnja leta pospešeno zasajajo plantaže kave, ananasa, banan in drugega južnega sadja, se pojavlja vprašanje, če trenutno število čebeljih družin, gojenih in divjih, zadostuje za kvalitetno opravevanje omenjenih rastlin. Predstavniki ljubljanske Emone, ki vodi plantažo kave ob reki Sangi, smatra, da pomanjkanje opravevalcev zelo znižuje

V taboru pigmejcev

pridelek. Čebel ne goji nihče v bližini plantaž, divje čebele pa so samo v nepristopni džungli, torej predaleč, da bi uspešno opravevale to rastlino.

Centralno afriška republika je mlada, neuvrščena država, ki zadnje čase pospešeno razvija svoje gospodarstvo. Nekatere slovenske delovne organizacije, med njimi Slovenijales in Emona, so se že vključile v njen proces razvoja na področju kmetijstva, gozdarstva in lesne industrije. Ker je čebelarstvo praktično nerazvito, pogoji zanj pa so po mojih grobih ocenah zelo dobri, bo morda kdaj v bližnji prihodnosti tudi naša čebelarška organizacija lahko ponudila svojo strokovno pomoč tej prijateljski državi, da se njeno čebelarstvo čimprej dvigne iz zaostalosti.

ZALEGANJE V POZNEM POLETJU PRI DRUŽINAH RAZLIČNEGA POKOLENJA IN NJENA ODVISNOST OD ZUNANJIH POGOJEV

PROF. DR. F. RUTTNER, ČEBELARSKI ZAVOD VSEUČILIŠČA FRANKFURT (OBERURSEL) IN DIPL. ING. HANS RUTTNER, ČEBELARSKI ZAVOD LUNZ AM SEE

Uvod

V zadnjih letih se je razpravljanje o čebeljih plemenih na novo razplamtelo. Pri tem pa večkrat pogrešamo odločilne osnove, ki tvorijo predpogoj za stvarno in plodno sporazumevanje: Prvič naletimo le na splošne trditve brez natančnih opazovalnih podatkov, ki bi jih lahko preverili. Drugič pa so trditve navadno le splošne narave, ki se glasijo »karnijka slabo zalega in ni sposobna ustvariti velikih družin«, ali »karnijka se je po vsem svetu izkazala za nenadkrijljivo čebelo«, ali »le s križanci dosegamo močne prezimovalne družine, ki nam zagotavljajo obilen pridelek iz zgodnje paše.«

Pri tem pa se nihče ne dotakne vprašanja, na katero vrsto karnijke in na kakšne življenjske pogoje se trditve opirajo. Kajti čebelja družina ni noben stroj, ki ga poljubno lahko zamenjamo. To je živ organizem, ki se stalno spreminja pod vplivom svojega okolja. Kako reagira na zunanje vplive — ali kako jih dojema — od tega končno zavisi njena življenjska sila in nabiralna moč. Vsi veliki čebelarji so se trudili, da bi širili znanje o teh bioloških zakonitostih. Sedaj izgleda, da smo marsikaj od tega pozabili — ali zavestno odrinili v stran zaradi večjega učinka na poslušalce. **Prvovrstni hibrid in velik panj** za vse prilike — in uspeh je tu! Zelo enostaven in zapeljiv recept, po katerem se zdi, da je mnogo stvari, o katerih so pisali in jih preizkušali, že preživelo in zastarelo.

Z enostavnim poskusom hočemo pokazati, da zadeva le ni tako enostavna in da je vredno, da se nekoliko zamislimo nad biološkim »čudom« čebelje družine.

Ureditev preizkusa

Preizkus smo izvršili preko poletja 1976 z dvema skupinama čebeljih družin popolnoma različnega porekla in različnega genetskega pokolenja.

1. Družine karnijke so imele mlade sestrskе matice, hčerke preizkušene matice rodu Lunz, linije 1075, ki so se sparile na domačem stojišču v sredini čistokrvnega okolja Lunz am See.

2. Hibridne družine so imele mlade sestrskе matice, hčerke bukfastovske matice iz preizkuševalne skupine izpostave Kirchain, hesenskega deželnega zavoda za čebelarstvo. Rejni material je rade volje dal na razpologo dr. V. MAUL. Te matice so se sparile na plemenilni postaji Saalburg v bližini Bad Homburg. Da so bili potomci res križanci bukfastke in karnijke, smo lahko pozneje ugotavljali iz njihovih novih rodov.

Od vsake skupine smo preizkušali po 10 družin na stojišču Lunz am See in po 10 družin na stojišču Oberursel v Taunusu. Obe skupini smo razpostavili ločeno, da bi preprečili vsak prelet čebel med skupinama.

Družine smo dobili tako, da smo matice dodali sredi junija močnim narejenem. V Lunzu smo uporabljali panje na 12 satnikov Kunčeve mere z opravljanjem z vrha; na stojišču Oberursel pa originalne Zandrove nakladne panje po 9 satnikov v nakladi. Zaradi letošnjega nenavadno toplega vremena in dobre paše so se družine na obeh stojiščih izborna razvijale. Že konec junija smo vsem družinam lahko nastavili drugo naklado brez matične rešetke. V začetku julija smo vse družine na obeh stojiščih izenačili in sicer na raven družine, ki je imela najmlajšo količino zalege na stojišču Oberursel. Tako je nastala skupna

podlaga z gnezdom, ki je obsegalo 17.500 celic. Zavedamo se, da pravilnega izenačenja moči v družinah ne moremo nikdar doseči zaradi stalnih razlik v paši in posebno v podnebnih prilikah. Toda na splošno smo izenačitev dosegli; vsekakor pa so bile vse družine tako močne, da so matice lahko poljubno širile gnezda na dodanem satovju. Možno je celo, da je pri nekaterih družinah v Lunzu pred 15. 7. in pred 20. 7. v Oberurslu, dobra paša celo blokirala zalego. Zato smo skrbno pazili, da smo takim panjem odvzemale medeno satje in ga zamenjali z lepo izdelanimi satniki, da je bilo vedno dovolj praznih celic za zaleganje. Skoraj vsem panjem smo na ta način odvzeli par kil medu.

Od sredine julija, ko so se začele porajati mladice nove matice, da bi vzrejale novo zalego, smo vsak teden skrbno premerili ves obseg zalege. Pri tem smo morali zaradi stalnega vznemirjanja družin pač računati tudi na izgubo nekaterih matic.

Število zaleženih celic smo izračunavali na podlagi podatkov, ki jih je objavil R. PUHTA v Arhivu za čebelarsko stroko leta 1949. na strani 30/31, ki se glasi $a \times b \times 2 \pi$ (a in b sta premera zalege).

Pojasniti moramo še na kratko podnebne in pašne razmere, ki so vladale preko leta na obeh stojiščih.

Stojišče Lunz leži na severnem obronku gorskega masiva Dürnstein v nižje-avstrijskih apnenčastih Alpah v nadmorski višini 650 m. Podnebje je hladno in vlažno z močno nihajočimi spremembami. V vročih poletnih dnevih od 15. julija je izborna paša na grintu (Senecio vulgare), divjem majoranu (Origanum vulgare), konjski grivi (Eupatorium cannabinum), raznih metah (Mentha), na gozdnem korenu (Angelica) in podobnimi rastlinami. Na teh rastlinah imajo čebele zmerno nektarno in zelo dobro pelodno pašo, ki traja vse do jeseni, toda le v izredno dobrih letih je donos medu omembe vreden.

Stojišče Oberursel leži na južnem

mestnem robu, nekako na 200 m nadmorske višine, sredi mešane kulturne pokrajine z listnatim gozdom (največ hrasta in pravega kostanja), sadnimi nasadi, privatnimi vrtovi in njivami. Podnebje je milo in suho. Poletne paše ni. Kot posebnost omenjamo, da opažamo vsako leto po kostanjevi paši bliskovito nazadovanje zalege, dasi se pelodna paša še nadaljuje. Proti koncu julija ali v začetku avgusta se zaleganje včasih spet pojačuje.

Da bi to nevšečnost premostili, smo na stojišču Oberursel postavili še drugo skupino 10 hibridnih družin, ki smo jih enako sestavili in oskrbovali kot vse druge preizkusne družine, z eno razliko: Te hibridne družine smo vso preizkusno dobo pitali in sicer 3 litre sladkorne raztopine 1 : 1 na teden. Vsi drugi preizkusni panji pa so dobili le dvakrat običajni liter dražilne raztopine enake kakovosti.

Uspchi

Iz priloženega grafikona je razviden celoten potek poprečnega razvoja zalege tako v družinah čiste karnijke kot v družinah križancev bukfastke s troti karnijke.

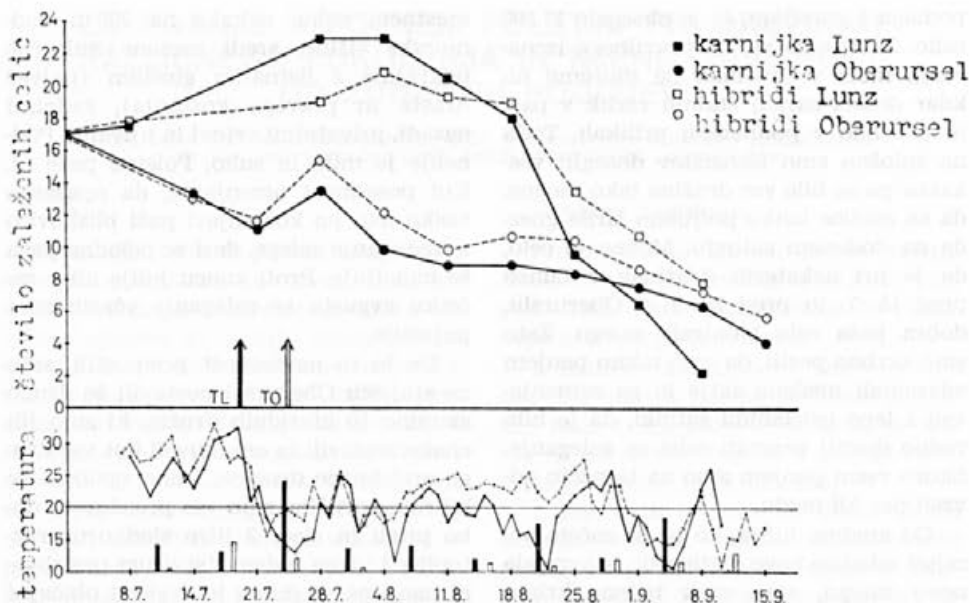
Iz vseh podatkov sledijo naslednji zaključki:

1. Enakega razvoja zalege ne kažejo panji, ki so istega pokolenja, ampak panji, ki so zloženi na istem stojišču. Zato lahko govorimo o razvojni krivulji panjev v Lunzu in o razvojni krivulji panjev v Oberurslu, nikakor pa ne o odločilni razvojni krivulji čistokrvnih karnijk ali o odločujoči razvojni krivulji križancev. Iz zarisanih krivulj se jasno vidi, da so **vplivi okolja na razvoj zalege močnejši kot vplivi dednih lastnosti.**

2. Do septembra je bil razvoj zalege v Lunzu vidno večji od razvoja v Oberurslu.

3. Največji razvoj zalege ni bil dosežen od križancev, ampak od karnijke, v Lunzu.

4. Od konca avgusta dalje so hibridne matice na obeh stojiščih močnejše zalegale kot matice karnijke.

Poletne krivulje poprečja 10 družin rodu karnijka Troiseck iz Lunza in bukfastkinih hibridnih družin s stojišč Lunz am See in Oberursel. Podatki o zaleženih celicah so v tisočih. TL konec gozdne paše v Lunzu, TO konec gozdne paše v Oberurslu.

5. Na stojišču Oberursel je karnijka pri vseh meritvah nekoliko zaostajala za križanko. Na drugi strani pa je skupina karnijk v Lunzu prednjačila v mesecih julij—avgust. Zato so v tem obdobju vidne največje razlike med obsegom zalege sestrskih matic na obeh stojiščih. Ob teh avgustovih meritvah je bil obseg zalege karnijk v Lunzu dvakrat tako velik (in tudi več) kot na stojišču Oberursel.

6. V septembru je zalega hibridnih družin na obeh stojiščih enaka. Pri karnijk v tem mesecu prvič prekašajo družine s toplejšega stojišča Oberursel tiste na stojišču v Lunzu.

7. Vpliv stalnega pitanja hibridnih družin na drugem stojišču Oberursel je sicer viden, vendar se drži v zmernih mejah. Teh podatkov zaradi preglednosti nismo vnesli v grafični prikaz.

Opombe

Poletje 1976 je bilo na stojišču Oberursel posebno nenavadno. Nastala je suša, da ljudje take ne pomnijo in trajala je do konca avgusta. Obenem pa je bil donos medu nenavadno dober.

Na stojišču Lunz to poletje ni potekalo tako dramatično. Sredi julija je sicer nastopilo daljše sušno obdobje, sledila pa mu je precej deževna perioda do srede septembra, ki izkazuje 400 mm padavin v dveh mesecih. Na splošno gledano, se je letos deževje premaknilo iz običajno mokrega zgodnjega poletja na normalno sušno pozno poletje. Donos je bil sicer precej dober, toda nikakor ne izreden.

Poznopoletno cvetno pašo v Lunzu so čebele zaradi obilnih deževnih dni le delno izkoristile, zato je bila oskrba družin s pelodom izredno slaba. V zvezi s tem je bilo tudi zaleganje letos slabše. Običajno imamo v Lunzu težave z dodaja-

njem zimske zaloge ob koncu avgusta ali v začetku septembra, ker je v panjih še vse preveč zalege. Še preden smo začeli izkoriščati zapisane podatke, smo dvomili, ali se bo tudi letos res pokazala tista velika razlika med obsegom zalege na naših stojiščih, ki smo jo že prej opazili.

Čeprav so nenavadne razmere leta 1976 drastično zmanjšale že prej opažene razlike v zaleganju, pa kažejo začrtane krivulje na nedvoumen način, kako močno vplivajo razmere okolja na množino zalege. Zato ob pogledu na zarisane krivulje mirno lahko postavimo vprašanje, kateri skupini matic bi prisodili močnejše zaleganje? Vidite, takšno ocenjevanje je popolnoma brez osnove, ako ne omenimo istočasno tudi prilik, ki spremljajo zaleganje.

V nekem pogledu pa vendarle lahko spoznamo rasne posebnosti matic. Premotrimo natančneje zanimivo dejstvo, da gojijo čistokrvne karnijke na enem stojišču več zalege kot hibridne matice, na drugem stojišču pa zopet manj. Tu naletimo na posebno lastnost plemena karnijke, ki jo na splošno povsod opažajo: njeno takojšnje reagiranje na vplive iz okolja. Ob ugodnih pogojih nagla rast zalege, ob neugodnih prilikah ravno tako naglo popuščanje. Tu z lahkoto ugotovimo tisto posebno sposobnost prilagoditve, da se izogne nevšečnim posledicam — ne rine z glavo skozi zid, ampak vedno v soglasju z razvojem okolja. Občutljivo, naglo reagiranje na zunanje vplive prepreči mnogokrat usodne napake. Druga čebelna plemena, temna evropska in italijanka, se krčeviteje držijo prirojenih lastnosti. To prikazujejo jasno tudi pričujoče krivulje. Sicer se bukfastkinji križanci z močnim vplivom italijanke razvijajo tudi pod dobrimi ali slabimi vplivi okolja, toda manj izrazito kot čistokrvne karnijke. Na jesen zalegajo tudi v severnih pokrajinah močnejše, kot so pač navajene v svoji prvotni domovini ob Sredozemskem morju.

Na bliskovito popuščanje v zaleganju

sredi poletja pod vplivom razmer v Taurusu, še vedno ne moremo dati zadovoljivega pojasnila. V času preizkusov smo posebno skrbno spremljali in preučevali oskrbovanje družin s pelodom na stojišču Oberursel. Na videz je bilo oskrbovanje zadovoljivo, morda celo boljše kot v Lunzu. Čebele so obnožino marljivo prinašale in jeseni so imele vse družine obilico obnožine na zalogi. Morda pa igra kvaliteta peloda pri tem tudi določeno vlogo. V Oberurslu so čebele posebno močno obletavale lobodo (*Atriplex*), neke vrste vrtnega plevela z neznatnimi cvetovi. Morda je njen pelod brez posebne vrednosti. Morda bi neka druga, pozornost vzbujajoča razlika, med Oberurslom in Lunzom le dala skromen namig. V Oberurslu so čebele po 25. juliju bile tako srborite in nagnjene na ropanje, da so meritve brez prenosnega šotora postale nemogoče. Nasprotno pa smo v Lunzu lahko tudi v avgustu neovirano izvajali na prostem vse meritve (čeprav traja delo po par ur) in se nobena čebela ni zanimala za odprte panje. Gotovo je bila paša med tolikimi deževnimi dnevi tako obilna, da je nabiralke povsem zaposlila in okupirala. Donos iz paše pa je za razvoj zalege izredno vreden faktor — učinkovitejši kot vse zaloge v panju!

Iz zbranih podatkov ne nameravamo izvajati posebnih navodil za prakso. To naj opravi vsak sam zase — zato bodo zaključki med seboj kaj različni. Tudi ne želimo oceniti in ovrednotiti prednosti ali slabosti posameznih čebelnih vrst. Zlasti to prepuščamo vsakemu čebelarju samemu.

Kot je iz zgoraj podanih podatkov razvidno, nas take ocene zavajajo na zelo različne zaključke in smo vedno z mešanimi občutki gledali na pojave, da priporočajo določeno čebeljo vrsto za vse prilike.

V prvi vrsti nam je do tega, da tudi za čebelo utrdimo osnovni dednostni zakon: Čebela ne podeduje določenih lastnosti, ampak le sposobnost, da določene

zunanje pogoje sprejema tako in ne drugače. Šele iz vzajemnosti med dednostnimi zasnovami in pogoji, ki jih daje okolje, se razvije tisto, kar označujemo z besedo »lastnost« ali »posebni znak« čebeljega plemena. Najznamenitejši in najbolj očitven primer za našo trditev je razlika med čebelo delavko in matico, ki se obe lahko izvalita iz iste žerke. To nam izpričujejo vse biološke učne knji-

ge. Na nek način lahko privedejo enake zasnove matic do tega, da močno zalegajo, drugič pa prav slabo zalegajo.

Pri vzreji plemenskih matic pa pomeni to važno opozorilo, da pozorneje oblikujemo splošne ocene in bolj poudarjamo dejanska izkustva z ozirom na močan vpliv okolja.

Članek v Bienen Vater 3/1977 prevedel

Julij Mayer

IZSLEDKI PRI UPORABLJANJU PROPOLISA V OTOLARINGOLOŠKI PRAKSI

(nadaljevanje) RNDr. I. MATEL

Objektivno smo opazili zmanjšanje zadaha, ki je pri pacientih s to diagnozo zelo neprijeten. Pri kontrolah po 2—3 tednih se je stanje pri teh bolnikih običajno poslabšalo in je bilo podobno stanju pred zdravljenjem. Iz naših opazovanj je videti, da je propolis mogoče uporabljati pri lokalnem zdravljenju ozaene v zvezi z njegovim mukoloitičnim, antibakterijskim in antifoetoralnim delovanjem, vendar mora biti zdravljenje kombinirano z drugimi zdravili.

V primerih 17 pacientov z osmo diagnozo po tonsiloektomiji smo aplicirali 5% vodno-alkoholno raztopino v obliki spreja v obloke in operacijske rane od 1—3 dni po operaciji 2—3-krat dnevno pred jedjo v teku 2—5 dni. V opazovani skupini so bili pacienti, ki so imeli v vratu hude bolečine zlasti pri jedi in zato so malo jedli. Objektivno je bilo mogoče opaziti močno prekrvljenje eventualno oedem oblokov in malega jezička. Pacientom so se zmanjšale bolečine pri jedi (pri tekoče kašnatih hrani) in so bolje jedli. Objektivno smo lahko opazovali boljše celjenje pooperacijskih ran brez komplikacij. Lahko ugotovimo, da je propolis primerno zdravilo pri paci-

entih s to diagnozo in se izkazuje za zmeren kratkotrajen analgetik, zlasti pred jedjo.

Pri deveti diagnozi v 2 primerih bronhiektazie smo uporabili propolis v aerosolni inhalaciji dnevno 5 minut, v celoti 10-krat. Opazili smo postopno zmanjševanje ekspektoracije in njeno zredčenje.

Pri deseti diagnozi se je bolnikom z bronchitis astmoides izboljšalo dihanje in ekspektoracija (omehčanje sluzi).

Navedeni podatki študija uporabe propolisa v otorinolaringološki praksi se navezujejo na naše predhodne sklepe, ki smo jih navedli na XXIII. mednarodnem kongresu čebelarjev leta 1971 v Moskvi. Če pretehtamo izsledke objavljene na tem kongresu, tikajoče se 126 pacientov in izsledke v zvezi s temi 55 pacienti, lahko po doseženi stopnji zdravljenja objektivno ugotovimo, da je propolis dobrodošel dopolnilni medikament tudi na področju otorinolaringologije. Njegova minimalna toksičnost, enostavnost priprave in uporabe, dober zdravilni učinek, so drugačne lastnosti, ki mu v prihodnosti zagotavljajo mesto med sedaj uporabljanimi otorinolaringološkimi zdravili.

XXVI. MEDNARODNI ČEBELARSKI KONGRES

bo letos od 13. do 19. oktobra v mestu Adelaidi v Avstraliji. To bo prvi kongres čebelarjev na avstralskih tleh, pa tudi prvi v celotnem področju Tihega oceana.

Glavne teme kongresa bodo:

- prehrana — praktični in znanstveni aspekti najbolj prilagojene čebele;
- bolezni čebel;
- medonosna flora in opravevanje;
- čebelarstvo v gospodarstvu;
- tehnologija čebelarstva.

Kongres bo obenem priložnost za udeležence, da se podrobneje seznanijo z avstralskim čebelarstvom, s posebno medonosno avstralsko floro in življenjem na tej celini. Oktobra je v Avstraliji pomlad, vreme je toplo in prijetno in organizatorji bodo pripravili več izletov.

Prijave za udeležbo na kongresu je potrebno poslati do 1. avgusta 1977 na tajništvo mednarodnega čebelarškega kongresa — The Secretariat International Congress of Apiculture G. O. P. Box 2609, SYDNEY, N. S. W. 2001, AUSTRALIA.

Kongresni center v Adelaidi, kjer bo oktobra mednarodni čebelarški kongres Apimondije

ČEBELARSTVO V AVSTRALIJI

Avstralija je čebelarstvo pomembna. Ko so ladje vozile naseljence z vseh koncev sveta, so leta 1812 v Avstralijo pripeljale tudi čebele. Pogoji v Avstraliji so izoblikovali prevozni način čebelarjenja, s katerim se ukvarja kakih 800 čebelarjev, posameznik ima od 200 do 3000 panjev, in pridelajo kakih 80 % vsega avstralskega medu. Vsi čebelnjakji morajo biti registrirani pri državnem Svetu za kmetijstvo. Podnebje prehaja od vročih poletij do blagih zim, tako da čebele lahko zalegajo čez celo leto. Večina pomembnejših medonosnih rastlin cveti v hladnejšem obdobju, tako da pri prevažanju panjev lahko točijo med čez vse leto. Tako je na primer neki čebelar iz Zahodne Avstralije, ki ima 400 osemstnih Langstrothovih panjev (s po eno matico) natočil poprečno 357 kg medu po panju.

Vendar imajo avstralski čebelarji tudi probleme. Nekatere vrste evkalipta cvetijo le enkrat v 2—4 letih in količina nektarja, ki ga izločajo je zelo različna. Nekatere z nektarjem najbogatejše rastline so tako nenavadne, da čebele ne morejo z njih nabirati cvetnega prahu. In če v okolici ni nobenih drugih rastlin s cvetnim

prahom, matice nehajo zalegati. Najsi nektar kaplja iz cvetov, čebele ne nabirajo, ker matice zaradi pomanjkanja cvetnega prahu ne morejo zalegati. Druge vrste flore imajo toliko cvetnega prahu, da je plodišče v panju kmalu zatrpáno in moč čebelje družine pade kljub preventivnim posegom čebelarja. Ob eni takih priložnosti se je nabralo v enem dnevu na enem osmukalniku 2 kg cvetnega prahu. Takšne ekstremne situacije lahko trajajo nekaj tednov in takrat ima čebelar polne roke dela. Precej vrst cvetnega prahu domače flore je škodljiv čebelam, kar povzroča dodatne težave pri krmljenju.

Izjemna značilnost čebelarjenja v Južni Avstraliji je Ligurijska čebela otoka Kangaroo. Ta čebela predstavlja zadnje ostanke Italijanske čebele, kakršna je bila v Italiji pred 100 leti. Nikdar niso dovolili nobeni drugi čebeli, da bi se pomešala s to Italijansko izpred sto let. Nadvse zanimivo je bilo odkritje, da je tu ostala popolnoma izolirana originalna evropska Crna čebela, kakršno so prinesli v Tasmanijo pred okoli 120 leti.

Čebelarstva dejavnost v Avstraliji je močno mehanizirana. Zaradi številnih svojstev te celine morajo biti čebelarji iznajdljivi. Veliki občasni pridelki medu, divja in težka izolirana področja, velike razdalje, ki jih morajo premagovati, vse to je rodilo svojstven pristop in tehniko čebelarjenja, ki bo gotovo zanimalo udeležence kongresa in tudi druge čebelarje iz vseh koncev sveta.

PELOD... PELOD... PELOD

Za vzrejo 7500 mladic je potrebno 64 tisoč izletov pelodnih nabiralk. To se pravi, da porabi močna družina v treh pomladanskih mesecih nekako 25 kg peloda. Tako količino je namreč izračunal priznani čebelarski strokovnjak dr. ZANDER s čebelarskega inštituta Erlangen na Bavarskem in to za mesece april, maj in junij, ko matice najmočneje zalegajo. Zato je potrebno, da vsak čebelar v svojem okolišu zasaja rastline, ki nudijo čebelam obilico pelodne paše.

J. M.

CENTER ZA GENETIKO ČEBEL

Resolucija XXV mednarodnega čebelarskega kongresa v Grenoblu zahteva, da se sprejmejo ukrepi za ohranitev vseh koristnih čebeljih vrst in ekotipov. Zato se je Apimondija obrnila na Svetovno organizacijo za prehrano in poljedelstvo (FAO), da bi skupaj osnovali Mednarodni center za genetiko čebel. Naloge tega centra naj bi bilo raziskovanje koristnih čebeljih vrst, njihova ohranitev ter izpopolnjevanje strokovnjakov za umetno osemenje matric. Ta center naj bi imel svoje podružnice v vseh glavnih čebelarskih področjih sveta. Sedež centra naj bi bil v deželi, člani Apimondije, pač tisti, ki bi nudila najustreznejše pogoje. Francoska čebelarska organizacija je predlagala, naj bi bil sedež tega Centra v Franciji.

(La Santé de l'abeille, 40, 1976.)

L. K.

PRISPEVKI ZA ČIC

Martinčič Anton, Ljubljana	100
Bizjak Herman, Ljubljana	30
Žalec Franc, Ljubljana	50
Člani ČD Litija	1.000
Brenčič Vinko, Ptuj	500
Krajnc Ivan, Marezige	187
Žust Franc, Unec	400
Rihar Jože, Dobrova	100
Györfi Niko, Murska Sobota	42
Petrovčič Tone, Hvaletinci	42
Kmetijska zemljiška skupnost občine Moste—Polje	5.000
Člani čebelarske družine Maribor—mesto	437
Ivan Šeško, Ruše	450
Čebelarsko društvo, Radovljica	3.000
	din
Saldo na dan 20. 4. 1977	52.510,90

S HITRIMI KORAKI SE PRIBLIŽUJE DAN SREČANJA IN TEKMOVANJA

Ali smo dovolj pripravljeni?

Le še nekaj dni nas loči, ko si bomo stisnili roke v pozdrav prvega republiškega srečanja in tekmovanja v zgodovinski prestolnici ob Savinji. Celje nas pričakuje. Saj pa tudi že sama okolica srečanja deluje spodbudno: ob obširni osnovni šoli »Franja Vrunča« na Hudinji se razprostira lepo urejen park z nasadom, cvetjem in lepotičnim grmičjem, ki vabi čebele s svojo medicino iz tamkajšnjega šolskega čebelnjaka. Čebele pa vabijo vas ljubitelje čebel, da poveste, kako jim znate streči, razdajati in vračati svojo ljubezen za njihov neumorni trud.

Hudinjska šola leži sicer zunaj ožjega mestnega centra, ob cesti, ki pelje proti Mariboru, vendar pa ni preveč oddaljena od železniške oziroma avtobusne postaje. Sicer pa boste ob prihodu lahko dobili potrebne napotke.

Za lepaki, ki vabijo te dni v imenu Zveze čebelarških društev Slovenije in OZD Medex na srečanje in tekmovanje, so skrite vse tiste priprave, ki so bile opravljene, da bi bila prireditev čim uspešnejša in da bi le uresničila pričakovanja tekmovalcev. Ker ste se pa tudi vi, dragi krožkarji, že pravočasno začeli pripravljati na tekmovanje, vam ne bo težko odgovarjati na vprašanja, ki jih boste potegnili iz za to pripravljene vrečke. Sicer pa bosta v vsaki (višji) ekipi po dva (v nižji po trije) predstavniki krožka; na ta način se boste lahko medsebojno dopolnjevali, tako da bodo odgovori obširnejši in vsebinsko bogatejši, kot pa jih imate nakazane pri vprašanjih. Čim obširnejši in točnejši bodo odgovori, tem več točk bo dodelila komisija. Od tega pa bo odvisen vrstni red ekipe in tudi nagrajevanje. Zato bo treba

izkoristiti še zadnje dni za poglobljanje odgovorov, da bo uvrstitev med več kot 30 ekipami čim boljša v vaše zadovoljstvo in še posebno v zadovoljstvo vaših mentorjev.

Ko bomo v soboto, 14. maja zbrani v šolski avli na Hudinji mentorji, tekmovalci in gostje, bo srečanje zagotovo dobilo svečan pridih in svojstven pečat prvega tovrstnega srečanja pri nas. Razstava, ki bo organizirana za to priliko v šolski avli in v parku poleg šole, bo srečanje le še obogatila. Tako bu nudila prireditev dovolj paše tudi za oči. Poskrbljeno pa bo tudi za dobro telesno počutje.

Poglejmo še, po kakšnem vrstnem redu bo potekala prireditev.

Sobota, 14. 5. 1977.

— Ob 9. uri bo otvoritev srečanja tekmovalcev, mentorjev in gostov.

— Ob 11. uri bo pričetek tekmovanja ekip; tekmovalci bodo v dveh skupinah. Vsa podrobnejša navodila bodo tekmovalci dobili pred tekmovanjem. Ne pozabite pa prinesiti s seboj ustrezno pisalo, ker bo višja skupina odgovarjala pisмено.

— V času tekmovanja si bodo mentorji in gostje ogledali razstavo.

Ob 13. uri bo skupno kosilo v šolski menzi.

— 15. uri bo objava izida tekmovanja, podelitev priznanj, diplom in nagrad.

Potem pa še ogled razstave in razhod.

Na veselo svidenje v Celju, do tedaj pa lep čebelarški pozdrav!

Komisija
za čebelarški naraščaj
ZCDS

ČEBELARSKA DRUŽINA VOJNIK VABI NA SREČANJE IN TEKMOVANJE MLADIH KROŽKARJEV

Komisija za izobraževanje čebelarstva naraščaja pri Zvezi čebelarških društev za Slovenijo se je odločila, da organizira v letu varstva okolja, jubilejev tov. TITA in mesecu mladosti, na Osnovni šoli FRANJA VRUNČA, Hudinja v Celju, prvo srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev Slovenije. V okviru srečanja in tekmovanja bo organizirala čebelarska družina Vojnik poučno čebelarsko razstavo, ki bo popestrila srečanje in tekmovanje mladih krožkarjev, ter mladim čebelarjem nazorno prikazala razvoj čebelarstva pri nas. Panje in čebelarjenje v njih, tehnične pripomočke, čebelje proizvode, proizvode MEDEXA in čebelarsko literaturo. Kakor je znano, bo srečanje mladih čebelarjev v SOBOTO 14. maja letos, razstava pa bo odprta še v NEDELJO 15. maja.

Čebelarska društva in čebelarske družine širom Slovenije **VABIMO**, da organizirajo izlete svojega članstva v dneh 14. in 15. maja v Celje, to je v mesto ob Savinji, da si ogledajo razstavo, dajo svoj prispevek in poudarek prvemu srečanju in tekmovanju mladih čebelarjev in tako proslavijo jubilejno leto naše partije, delo tov. TITA, ter njegovo 85-letnico rojstva.

Čebelarska družina Vojnik in njeni trije čebelarski krožki delajo in se pripravljajo na srečanje, ter zbirajo eksponate za razstavo. Razstava bo tudi na prostem v enem najlepših botaničnih vrtov osnovnih šol Slovenije. Šola ima velik, edinstven botanični vrt, ki služi za pouk in spoznavanje cele vrste redkih in znanih rastlin šolam cele Slovenije. Prikazani bodo razni panji iz raznih materialov, kot so: iverice, lesenit kombiniran s stiroporom in iz drugih odpadnih materialov.

Čebelarski krožek na šoli bo za okrepilo organiziral skromen bife in prodajal čebelarsko literaturo, knjige, čebelarske značke in brezplačno delil preprosto pripravljeno brošuro za obiskovalce »Nekaj o čebeli in njenih proizvodih«, ki je propagandnega značaja za obveščanje občanov o pomenu čebele in njenih proizvodov za kmetijstvo, prehrano in zdravstvo.

Vsem organiziranim izletnikom, ki bodo obiskali tekmovanje in razstavo, bo nudil krožek in ČD Vojnik vodiča za ogled mesta in njegovih kulturnih zani-

mvosti. V dneh 14. in 15. maja bodo odprti: pokrajinski muzej, muzej revolucije Celje in zloglasni zapor STARI PISKER.

Celjski pokrajinski muzej ima bogato stalno razstavo umetnostne in kulturnozgodovinske zbirke. Prikazana je kulturnozgodovinska dediščina starega mesta ob Savinji. Soba celjskih grofov zavzema v razstavnem konceptu posebno mesto. Posebno mesto ima tudi znameniti celjski strop v pokrajinskem muzeju stare GROFIJE. Lapidarij, ki je na novo urejen prikazuje kamnite spomenike, ki so plod stoletnega zbiranja in so sedaj končno urejeni. Zbirka ima več kot 200 napisov, reliefov in arhitektonskih delov, kakor tudi nešteto rimskih izkopanin.

Muzej revolucije Celje bo odprt za izletnike in je v poslopju znamenitega starega magistrata. Stavba magistrata je iz leta 1700. V neposredni bližini ima muzej pod zaščito in oskrbo nekaj prostorov in dvorišče zloglasnega STAREGA PISKRA, v katerem so fašisti streljali in mučili talce in imeli zaprte v posebnih celicah znane revolucionarje celjske in dalne okolice. Muzej revolucije je edinstven na spodnjem štajerskem in prikazuje grozodejstva fašistične tiranije v času II. svetovne vojne.

Izletniki lahko po ogledu razstave, mesta in zanimivosti zaključijo izlet v enem zmed rekreacijskih centrov ali zdravilišč v neposredni bližini Celja, kot so: Zdravilišče Laško, Zdravilišče Dobrna, Zdravilišče Rogaška Slatina, Celjska koča, koča na Svetini in na znamenitem zgodovinskem celjskem starem gradu. Zdravilišče Laško ima pokrit olimpijski termalni bazen. Ima veliko restavracijo z lepo urejenim parkom. Zdravilišče Dobrna ima pokrit termalni bazen, velik lepo urejen park in več hotelskih objektov. Podobno ima tudi Rogaška Slatina. Celjska koča je planinska turistična točka in prav tako koča na Svetini. Celjski stari grad je na gričku ob mestu, ki ima lepo ohranjen FRIDERIKOV stolp in urejeno restavracijo. Iz njega je lep razgled na mesto in celo Savinjsko dolino.

Čebelarji izkoristite čebelarsko prireditel v jubilejnim letu in obiščite mesto ob Savinji.

ČD Vojnik

NAŠ ČEBELARSKI KROŽEK

Tudi na Osnovni šoli v Gor. Radgoni smo mladi čebelarji v letu 1976 s pomočjo vodstva šole ustanovili svoj čebelarški krožek. Vodji pa nas predsednik občinske zveze čebelarških društev Gor. Radgona Anton Novak. V začetku smo bili brez čebel. Prosili smo trgov. podjetja Medex iz Ljubljane, če bi nam lahko pomagali. Poslali so nam dva nova AZ panja. Na tem mestu se jim moramo zahvaliti. Tov. Novak Anton je seveda moral držati obljubo, da nam bo ta dva panja naselil s čebelami, če jih dobimo od Medexa. Tako smo v vsakega vsadili po en roj. Tudi satnice je seveda prispeval naš mentor. V medišče pa nam je dal že izdelano satje. Pa so se naše čebele tudi potrudile. Prepeljali smo jih po akacijevi paši na Kozjak. Tudi sam sem pri tem sodeloval. Bilo mi je res vroče, ko smo panje nosili. Zlasti pa se mi je »povišala temperatura«, če me je

katera čebela pičila. Brez potu pač ni medu. Čudilo me je samo to, da čebele niso pikale tako močno tudi tov. Novaka kakor mene. Najbrž so bili panji preslabo zadelani. Po prevozu smo tudi ugotovili, da je le ena družina delala nemir med nami, ker se je skozi špranjo tu in tam potegnila kaka čebela. Te pa so se po panju razlezele. Končno so se morale braniti. Vaga, ki smo jo imeli na pasišču, se je kmalu pričela dvigati. Čebele so pridno letele v gozd. Tudi čebele, naših dveh panjev so, če prav je šlo za roje, nabrale ca. 30 kg medu. Takrat smo se posladkali. Bolečine od pikov so bile pozabljene.

Sedaj se pripravljamo na tekmovanje krožkarjev, ki bo v Celju. Tako se bomo tudi zaradi tega več naučili. Koliko vemo, boste pa zvedeli v Celju, če boste prišli na naše tekmovanje.

Lojze Ivančič

REPUBLIŠKA VETERINARSKA UPRAVA SPOROČA O STANJU ČEBELJIH KUŽNIH BOLEZNI V SLOVENIJI ZA ČAS OD 16. 3. DO 31. 3. 1977

PRŠIČAVOST: V občini Domžale (Trzin) v 1 čebelnjaku, Kamnik (Krivčevo) v 1, Grosuplje (Brezje, Šentvid pri Stični) v 2, Koper (Hrastovlje, Marezige) v 2, Kranj (Strahinj) v 1, Ljubljana-Šiška (Vodice) v 2, Ljubljana-Vič (Polhov Gradec, Planina, Notranje Gorice, Šentjakob) v 7, Maribor (Lovrenc na Pohorju) v 2, Radlje ob Dravi v 3, Sežana (Hruševica) v 3, Nova Gorica (Orehovlje, Ajševica, Visoko) v 3, Novo mesto (Zbure, Zaboršt, Družinska vas) v 3, Postojna (Nova sušica, Nandanje selo) v 2, Slovenj Gradec (Mislinja, Podgorje) v 2, Vrhnika (Vrhnika) v 1, Škofja Loka (Dolge njive) v 1.

KUGA ČEBELJE ZALEGE: V občini Koper (Dekani, Hrvatini) v 3, Maribor v 1, Metlika (Križevska vas) v 2, Postojna v 1, Sežana (Štorje) v 2, Tolmin v 3.

PRODAM

»Živkove matičnice« za hitro dodajanje matic s priloženim navodilom. Cena — za AZ panje 250 din in poštni stroški; za AZ panje gromovke 300 din in potni stroški. Plačljivo 50 % pri naročilu in ostalo po povzetju. Dobava 10 dni po prejemu vplačila. Prijavljeno pri zveznem zavodu za patente. Živmo M. Stanisavljevič, Dobričanina 50, 11000 Beograd.

FRANC SKRJANC

Nepričakovano smo zvedeli žalostno novico, da nas je dne 8. 2. 1977 zapustil član Čebelarke družine Cerklje — Skrijanc Franc iz Štefanje gore. V najlepših letih življenja je tragično preminil pri podiranju drevja.

Franc je bil rojen 9. 1. 1925. Že od rane mladosti je moral trdo delati na svoji kmetiji. Vzljubil je tudi čebele in začel čebelariti že v svojem šestnajstem letu.

Franc nam bo ostal v spominu kot priden in pošten tovariš. Vedno se je rad udeleževal sestankov in sej. Bil je, vsa leta po vojni, odbornik naše družine.

Na zadnji poti smo ga spremili v velikem številu z našim čebelarškim praporom.

Franc, ohranili te bomo v najlepšem spominu in se ti za ves trud, ki si ga vložil v razvoj naše družine, najlepše zahvaljujemo.

Vsi tvoji čebelarški tovariši ti želimo miren počitek v ljubljeni domači zemlji, tvojim domačim pa izrekamo iskreno sožalje.

Čebelarška družina
Cerklje na Gorenjskem

JANEZ ŽUŽEK

Čebelarško družino Vel. Lašče so doleteli v letu 1976 žalostni dogodki. Iz svoje srede je izgubila kar tri svoje dobre člane, ki so kakor čebele odšli od nas, potem, ko so napolnili satovje svojim potomcem. S svojo pridnostjo in nesebičnostjo so postali

tudi nam vzgled delovnega človeka. Njihovo spremstvo na pot k zadnjemu počitku je bil zadosten dokaz priznanja njihove priljubljenosti med nami.

Prvi, ki je odšel od nas 25. 6. 1976, je bil Janez Žužek, kmet — čebelar iz

Jakičevega, roj. 13. 7. 1883. Leta 1913 je pripeljal iz Hlebč Novak Justino, s katero sta vlekla skupno novi družinski voz skoro 52 let. Od osmih otrok jih živi še 6. Že leto po poroki je moral v vojsko in je preživel vse strahote prve svetovne vojne z lakoto, mrazom in ujetništvom. Samo njegova krepka narava je pomagala, da je odšel od nas v trindevetdesetem letu in do zadnjega še tako čil po duhu, da se je spominjal skoro do dne natanko vseh dogodkov. Bil je veder, čeprav so mu v zadnjih letih amputirali nogo in je bil privezan na dom.

Naš Janez je začel čebelariti v rani mladosti pri svojem očetu Antonu, ki je bil rojen januarja 1855, umrl je leta 1942. Od očetove smrti dalje je čebelaril sam. Čebelarstvo veselje in čebelarjenje je k hiši prinesel že njegov stari oče. Sedaj pa čebelarji že pravnik. Pri tej hiši je čebelarška tradicija in se čebelarji že 123 let. Čebelar oče Anton in nekateri okoliški velikolaški čebelarji so bili v začetku člani Čebelarke družine Rob, Anton je bil tudi njen odbornik. Takoj po prvi svetovni vojni pa so: Žužek Anton iz Jakičevega, Rozman Franc iz Podstrmeča in Jaklič Janez iz Male Sevnice z okoliškimi čebelarji ustanovili leta 1920 svojo velikolaško Čebelarško družino. Žužek Anton je bil predsednik družinice vse do svoje smrti. Pri vodenju jim je bil tedaj v pomoč v blagajništvu in tajništvu upokojenec — čebelar Petrič, nato tedanji nadučitelj Štefancič, od leta 1931 do 1945 pa čebelar — učitelj Strah. Predniki, on in njegovi nasledniki, so naročniki Slovenskega čebelarja.

Pokojni Janez, čeprav že ostarel, je še vedno ljubil čebelice in mnogokrat pripovedoval z veseljem sočebelarjem o svojem čebelarjenju in dajal dobre napotke in nasvete. Za 50-letnico čebelarjenja je bil tudi odlikovan z Redom A. Janše III. stopnje. Ob slovesu k večnemu počitku je bila dokaz v priljubljenosti pokojnika pri čebelarjih in ostalem občinstvu velika udeležba. Med venci je bil čebelarški venec in v spremstvu tudi čebelarški prapor. Ob grobu pa mu je spregovoril s slovo tajnik Čebelarke družine Velike Lašče — Lojze Skulj.

Čebelarška družina Vel. Lašče
T. S.
16. 3. 1977

FRANC GORJUP

Drugi čebelar, ki je zapustil panj Čebelarke družine Vel. Lašče v letu 1976, je bil Franc Gorjup, uslužbenec Gozdne uprave v pokojju, roj. 2. 6. 1898 v Andolu v Slemenih. Kmalu po I. svetovni vojni je pričel čebelariti v družbi znanih slemenskih čebelarjev, pok. Adamiča in Pirnata, očeta pok. Jožeta Pirnata šolskega upravitelja pri Sv. Gregorju in čebelarja, ki je umrl v pomladi leta 1957 in je bil tudi član Čebelarke družine Vel. Lašče. France — kmečki sin — se je leta 1927 priženil na Grič. Z vso svojo pridnostjo je začel obnavljati mlin in žago ter z ženo Ano, roj. Skulj, ustanovil srečno Gorjupovo družino. Sedem otrok je zrastle v domači hiši. Na novem domu si je postavil čebelnjak in preselil svoje čebelice, od katerih se ni več ločil. Takoj je vstopil v velikolaško Čebelarsko podjetje in ostal vseskozi njen delovni član. Bil je napreden čebelar ter svoje izkušnje rad posredoval drugim. Zlasti je mnogo pomagal čebelarskim začetnikom in marsikdo je dobil pri njem roj ali satnice. Kot dober gospodar — mlinar in žagar, je bil vedno pripravljen vsakomur pomagati. Tiho je odšel od nas 30. 6. 1976 in pustil vrzel v Čebelarski družini. Na poti k zadnjemu počitku so ga spremili domači in sosednji čebelarji, njegovi prijatelji in znanci in mnogo domačinov. Med številnimi vencji je bil tudi čebelarski venec in spremljal ga je tudi čebelarski prapor. O priljubljenosti in spoštovanju pokojnika je dokazovala tudi množica ljudi ob pogrebu. Ob odprtem grobu mu je spregovoril v slovo v imenu Čebelarke družine, tajnik Lojze Skulj.

Čebelarska družina Vel. Lašče

T. S.

16. 3. 1977

IVAN PEČNIK

Komaj tri mesec potem, ko sta leta 1976 v razdobju teden dni odšla iz čebelarskih vrst Čebelarke družine Vel. Lašče dva člana, se je bolesto oglasila žalostna vest, da nas je zapustil tretji čebelar, Ivan Pečnik, stolarski mojster iz Rašice, rojen leta

1902 v rojstni vasi Primoža Trubarja. Čebelarska družina je izgubila zopet svo-

jega dolgoletnega in dobrega člana. Še kot nadebudni deček je vzljubil muhe ob navdihih svojega očeta — čebelarja in se zanje navduševal v rani mladosti in začel čebelariti. Pri njih je postal še kot mladenič možat čebelar. Skrbno jih je opazoval, negoval in če je bilo treba tudi zanje žrtvoval. Šumenjen in brnenjen čebel mu je bila pesem veselja. Bil je vzor delavnosti, potrpežljivosti, darežljivosti in skrbnega čebelarja. Z vztrajnim delom je popolnoma napolnil svoj čebelnjak z AŽ panji in ves svoj prosti čas delal in preživel pri čebelah. V splošnem je ljubil tudi naravo. Bil je pri zeleni bratovščini — član lovske družine Turjak. Bil je lovec idealist in z veseljem je pripovedoval o lovskih doživljajih. V gozdu je užival ob šumenju drevoja in ptičjem žgolenju. Opazoval je živali in le redkokdaj sprožil smrtonosni strel. V slabi letini je navduševal čebelarje: Češ, hoja bo... samo kdaj! Pri družini je bil delegat za Čebelarsko društvo Grosuplje. Bil je stalni naročnik Slov. čebelarja. Za svojo 50-letnico čebelarjenja je prejel Janševo diplomu III. st., tik pred 60-letnico pa je omahnil. Bil je plemenit čebelar, da smo ga vsi občudovali. Pokojnika bomo tudi čebelarji v svojih vrstah zelo pogrešali. Dobrega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu vsi, ki smo ga poznali. Kot prvi izmed dvanajstih otrok je moral zgodaj v uk. Potem, ko se je izučil v obrti, se je osamosvojil in si na Rašici napravil stolarno. Njegova smrt je napravila praznino pri njegovi družini in pri čebelarjih. Ob trenutku tega spomina naj bodo te vrstice skromna zahvala marljivemu in pridnemu čebelarju. Na zadnji poti so ga spremili: čebelarji, prijatelji, znanci, domačini — velika množica ljudi in mnogo lovskih tovarišev, ki so mu izstrelili salvo. Ob žalostnem slovesu, ko je odšel dragi Ivan v tiho domovanje, so mu spregovorili: zastopnik Lovske družine, v imenu čebelarjev Marolt Janko in prijatelj iz mladosti, čebelar Strah Tone. Govorj so zveneli v zahvalo in z žalostjo, ker je zapustil družino, čebelarke in lovske tovariše ter ljubljene čebelice, z željo, naj mu bo lahka domača zemlja z vzkliikom nepozabnega spomina! Med mnogimi vencji je bil v zadnji pozdrav tudi venec čebelarjev. Poleg čebelarskega prapora so se mu poklonili tudi trije lovski prapori.

Čebelarska družina Vel. Lašče

T. S.

16. 3. 1977

OBVESTILO

Čebelarška družina Kokarje obvešča vse čebelarje, ki želijo pripeljati svoje čebele na hojevo pašo na območje te družine, da se morajo predhodno prijaviti pri tov. BRICU Martinu iz Smartnega za območje KS Smartno ob Dreti, za Sp. Kraše Antonu FELICIJANU in za območje KS Nazarje Francu ZEHELJU, zaradi določitve stojišča. Obvezno je tudi predložiti potrdilo o zdravju čebel. Vsako samovoljno postavljanje čebel bomo prijavljali veterinarski inšpekciji.

Tajnik: Anton Krefl, Pusto polje 8,
pošta Smartno ob Dreti

ČEBELARŠKA DRUŽINA KOKARJE

OBVESTILO

ZČDS obvešča, da bo Plemenilna postaja A. Janše pod Zelenico delala od 20. maja do 30. avgusta. Plemenilnike z mladimi maticami sprejemamo vsak dan do 15. avgusta.

Ce ima čebelar svoje prevozno sredstvo, naj jih pripelje na naš naslov. Po železnici pa naj jih pošlje na postajo Lesce-Bled; oboje pa po predhodnem pismenem ali ustnem obvestilu.

Oprašene matice bomo vračali po preteku 15 dni na enak način, kakor jih bomo prejeli.

Pri tem pa posebej opozarjamo na naslednje:

Vsaki pošiljki je treba priložiti zdravstveno spričevalo. Plemenilniki morajo biti sistema »Zander«. Čebele morajo biti ločene od trotov, sicer jih bomo zavračali.

Interesenti naj javijo približno število matic in dan dostave vsaj 14 dni prej.

Cena bo za vsak dostavljeni plemenilnik 3 din. Čebelarjem, ki bodo želeli kupiti plemenske matice iz rodu »Zelenica« bodo na voljo od 10. junija do 10. septembra. Naročila sprejemamo do 31. maja.

Plemenilna postaja A. Janše pod Zelenico
64274 Zirovnica, Rodine 18

OBVESTILO

Plemenilna postaja »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici bo letos delovala od 15. maja do 15. avgusta.

Plemenilnike z maticami bomo v tem času sprejemali in oddajali vsako soboto od 17. do 19. ure in vsako nedeljo od 8. do 11. ure na plemenilni postaji.

Čebelarji, ki želijo kupiti matice naše plemenilne postaje, naj jih naročijo najmanj mesec dni prej. Matice bodo lahko prevzeli v času, ki je določen za sprejem in oddajo plemenilnikov. Po predhodnem obvestilu, z navedbo dneva in ure, pa lahko tudi druge dni v tednu.

Na željo bomo pošiljali matice tudi po pošti (po povzetju). Vodstvo plemenilne postaje se bo ravnalo po poslovniku plemenilne postaje »Josipa Verbiča«, ki je bil objavljen v »Slovenskem čebelarju«, št. 12, leta 1969.

Prijave in vaše želje sporočite na naslov: Ivan Stare, Kovinarska 8 b, 61240 Kamnik.

PLEMENILNA POSTAJA »JOSIPA VERBIČA«
KAMNIŠKA BISTRICA

PRODAM

16 skoraj novih originalnih praznih kranjičev, po ugodni ceni (16×30×70 cm).
IGNAC OMAHEN, 61000 Ljubljana, ROZNA DOLINA C. XVII št. 23, telefon 63-478.

PRODAM

dvanajst AŽ panjev osemstatarjev s ečbelami. Panji so novi, cena je ugodna. Slavko Kocjančič, Na mlaki 3, Radovljica.